

Πανεπιστήμιο Κύπρου
University of Cyprus

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Fidesz και Freedom Party of Austria: Ο ρόλος της
χαρισματικής ηγεσίας κατά την μεταναστευτική κρίση του
2015 στην Ευρωπαϊκή Ένωση»**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΤΗΣ:

ΑΝΤΩΝΗΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	3
Εισαγωγή	4
Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	5
Θεωρητικό πλαίσιο	8
Συριακή Σύγκρουση	10
Τα ελλιπή μέτρα που ήθελε να εφαρμόσει η Ε.Ε	11
Η περίπτωση της Αυστρίας- Ιστορικά	12
Β. Πως το FPO κατάφερε να εδραιωθεί στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας	14
Γ. Τα μέτρα που έλαβε ο συνασπισμός για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προβλήματος	19
Η περίπτωση της Ουγγαρίας Ιστορικά	22
Β. Ποια ήταν η αντίδραση του Orbán σε τοπικό αλλά και σε διεθνή επίπεδο	24
Γ. Η αντιπολίτευση στην Ε.Ε με την ομάδα Visegrad	28
Δ. Η εδραίωση του Orbán στην ηγεσία της Ουγγαρίας μετά το κύμα της μεταναστευτικής κρίσης	30
Σύγκριση δύο περιπτώσεων	31
Τελικό συμπέρασμα	39
Βιβλιογραφία	43

Περίληψη:

Κεντρικό θέμα της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας είναι το φαινόμενο του λαϊκισμού. Το φαινόμενο του λαϊκισμού παρουσιάζεται τις τελευταίες δεκαετίες όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και ανά το παγκόσμιο. Με την πάροδο του χρόνου παρατηρείται ότι κόμματα εθνολαϊκιστικά αναδεικνύονται και έχουν συμβολή στο πολιτικό σκηνικό με την συμμετοχή τους σε κυβερνήσεις συνασπισμού, είτε αυτά τα κόμματα κυβερνούν χρησιμοποιώντας λαϊκιστικά συνθήματα υπέρ του λαού. Στην υπάρχουσα διπλωματική εργασία διερευνάται πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015 στην Ευρώπη. Δυο περιπτώσεις ενδιαφέρουσες οι οποίες αναδεικνύουν ότι ο λαϊκισμός επιδρά κατά την μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη είναι οι περιπτώσεις του Heinz-Christian Strache του αρχηγού κόμματος FPO στην Αυστρία και η περίπτωση του Viktor Orban του αρχηγού κόμματος του Fidesz στην Ουγγαρία. Οι δυο περιπτώσεις όπως φαίνεται από την βιβλιογραφία είναι εθνολαϊκιστικά κόμματα σε χώρες με διαφορετικά προφίλ. Η περίπτωση της Αυστρίας βρίσκεται στην Δυτική Ευρώπη και η περίπτωση της Ουγγαρίας στην Ανατολική Ευρώπη. Οι δυο περιπτώσεις επιλέχθηκαν γιατί αφορούν σε δυο κόμματα πανομοιότυπα όσο αφορά την χρήση του λαϊκισμού που μπορούν να εξηγήσουν πως μπορεί να επιδράσει ο λαϊκισμός σε θέματα καίριας σημασίας όπως σε αυτήν την περίπτωση που είναι η μεταναστευτική κρίση του 2015 στην Ευρώπη. Μεθοδολογικά η έρευνα βασίζεται σε άρθρα επιστημονικά και σε βιβλία για να διερευνηθεί αυτό το παγκόσμιο φαινόμενο του λαϊκισμού. Εν τέλει, στο τελικό συμπέρασμα αποδεικνύεται ότι οι χαρισματικοί ηγέτες είναι ο καθοριστικός παράγοντας για την εδραίωση των λαϊκιστικών κομμάτων και για την επιρροή τους σε υψίστης σημασίας ζητήματα όπως για παράδειγμα το ζήτημα της μετανάστευσης κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015.

Λέξεις κλειδιά: *Λαϊκισμός, Fidesz, FPO*

Εισαγωγή:

Ένα θέμα το οποίο απασχολεί εδώ και χρόνια στις μέρες μας την Ευρώπη αλλά και ανά το παγκόσμιο είναι η άνοδος των λαϊκιστικών κομμάτων και ηγετών. Στις τελευταίες δεκαετίες βλέπουμε λαϊκιστικά κόμματα, όχι μόνο να ανεβαίνουν εκλογικά αλλά να καταφέρνουν να συμμετέχουν σε κυβερνήσεις η ακόμα να βρίσκονται αυτά τα κόμματα να είναι κυβέρνηση. Είναι καθολικά αποδεκτό ότι ο λαϊκισμός βρήκε άνοδο τα τελευταία χρόνια λόγω των αρνητικών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης αλλά και άλλων παραγόντων όπως για παράδειγμα την οικονομική κρίση και την μετανάστευση που ακολούθησε μερικά χρόνια αργότερα (Inglehart and Norris, 2016:11). Ο λαϊκισμός είναι φαινόμενο γιατί δεν συνδέεται με μια συγκεκριμένη ιδεολογία αλλά θεωρείται ότι είναι πολιτικό στυλ που χρησιμοποιούν πολιτικοί με γνώμονα να προσελκύσουν τους ψηφοφόρους (Jagers and Walgrave, 2007:322). Η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015 είχε δυο λόγους να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της μετανάστευσης. Πρώτο είχε να αντιμετωπίσει την συνεχή ροή μεταναστών που διέρχονταν εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεύτερο είχε να αντιμετωπίσει την άνοδο λαϊκιστικών κομμάτων που ξεσηκώθηκαν κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω μέτρων που ήθελε να εφαρμόσει για να αντιμετωπίσει το ζήτημα της μετανάστευσης.

Η μαζική μετανάστευση απασχόλησε ιδιαίτερα τα Ευρωπαϊκά κράτη όχι μόνο για την μαζική εισροή μεταναστών αλλά λόγω και του φαινομένου του λαϊκισμού με την ανάδυση λαϊκιστικών κομμάτων. Εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναδύθηκαν έντονες διαφωνίες από κόμματα λαϊκιστικά που δήλωναν την αντίθεση τους και την μη αποδοχή μεταναστών και έτσι διεξήγαγαν τις δικές τους εκστρατείες κατά της μετανάστευσης. Αυτά τα κόμματα που δήλωναν την αντίθεση τους ήταν τα εθνολαϊκιστικά.

Το ερευνητικό ερώτημα το οποίο είναι ενδιαφέρον να ερευνηθεί είναι πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015 στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η μια περίπτωση η οποία επιλέγεται για την ανάδειξη πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού είναι η Ουγγαρία με τον Orbán αρχηγό του κόμματος του Fidesz, το οποίο βρίσκεται ήδη στην εξουσία και που καταφέρνει να εδραιωθεί στην πολιτική σκηνή της Ουγγαρίας κατά την μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη. Ακόμα μια περίπτωση είναι αυτή της Αυστρίας όπου ο αρχηγός του κόμματος της Ελευθερίας ο Strache καταφέρνει να συμμετέχει σε κυβέρνηση λόγω της στάσης του κατά την μεταναστευτική κρίση. Από την μια η Αυστρία ανήκει στην Δυτική Ευρώπη και η

Ουγγαρία ανήκει στην Ανατολική Ευρώπη. Έτσι οι δυο περιπτώσεις επιλέγονται γιατί είναι πανομοιότυπου είδους κόμματα, εθνολαϊκιστικά που καταφέρνουν να έχουν τον δικό τους αντίκτυπο στην μεταναστευτική κρίση του 2015 και που μπορούν να εξηγήσουν τον λόγο που εδραιώνεται και επιδρά ο λαϊκισμός σε καίρια ζητήματα όπως αυτό της μεταναστευτικής κρίσης.

Όσο αφορά την δομή της διπλωματικής εργασίας, αρχικά γίνεται αναφορά στην βιβλιογραφική ανασκόπηση για το τι λέχθηκε από προηγούμενους μελετητές όσο αφορά τους λόγους τους οποίους καθίσταται η επίδραση του λαϊκισμού. Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται η ανάλυση του θεωρητικού πλαισίου το οποίο είναι ο λαϊκισμός και πως ορίζεται από διάφορους ακαδημαϊκούς και μελετητές. Στην συνέχεια γίνεται μια μικρή αναφορά στην συριακή σύγκρουση του 2011 η οποία ήταν η αφορμή για να ξεκινήσει η μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη καθώς και τα μέτρα που ήθελε να εφαρμόσει η Ευρωπαϊκή Ένωση όταν ξέσπασε η μεταναστευτική κρίση που ήταν το έναυσμα για να ξεσηκωθούν αντιμεταναστευτικά, λαϊκιστικά κόμματα. Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται ιστορική ανάλυση της περίπτωσης της Αυστρίας με το FPÖ και πως από περιθωριοποιημένο κόμμα κατάφερε όχι μόνο να βρίσκεται σε κυβέρνηση αλλά και να επηρεάζει και να δίνει το δικό του στίγμα στην κοινωνία εδραιώνοντας την θέση του στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας. Επιπλέον στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλυθεί η περίπτωση της Ουγγαρίας με το Fidesz να βρίσκεται στην κυβέρνηση και να θεωρείται πρότυπο από άλλους λαϊκιστές ηγέτες για την στάση του κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο τελευταίο κεφάλαιο θα αναλυθούν οι δυο περιπτώσεις οι οποίες είναι πανομοιότυπες από δυο διαφορετικές περιοχές στην Ευρώπη και πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015 στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βιβλιογραφική ανασκόπηση:

Κατά την βιβλιογραφική ανασκόπηση εντοπίζεται ότι ο λαϊκισμός βρίσκεται σε άνοδο ειδικά τα τελευταία χρόνια σε πολλές περιοχές του κόσμου όπως για παράδειγμα στην Ουγγαρία, την Πολωνία, την Μεγάλη Βρετανία, τις Η.Π.Α, την Αυστρία, την Αργεντινή, την Βραζιλία. Αυτό έχει αντίκτυπο στα παραδοσιακά κόμματα της αριστεράς αλλά και της δεξιάς. Ο λόγος κατά τον οποίο οι ψηφοφόροι στρέφονται ενάντια στα παραδοσιακά κόμματα είναι επειδή νοιώθουν απογοητευμένοι με το πολιτικό σύστημα και έτσι στρέφονται σε άλλες επιλογές κατά τις οποίες τους προσφέρουν λύσεις στα προβλήματα τους (Velasco et al, 2022:80). Όπως φαίνεται μέσα από

την βιβλιογραφία υπάρχουν πολλές απόψεις πως ο λαϊκισμός μπορεί να αναδυθεί και να έχει τον δικό του αντίκτυπο. Μια άποψη από αυτές είναι η οικονομική κρίση.

Όσο αφορά τον παράγοντα της οικονομικής κρίσης του 2008 διαφαίνεται ότι είναι σημαντικός παράγοντας που εξηγεί την άνοδο του λαϊκισμού και ακολούθως την μείωση των ποσοστών των παραδοσιακών κομμάτων λόγω του ότι εφαρμόστηκαν μέτρα λιτότητας για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης με αντίκτυπο την ανισότητα στην κοινωνία. Η οικονομική κρίση αύξησε την ανισότητα με αποτέλεσμα να πυροδοτεί την δυσαρέσκεια για το σύστημα και την αντίδραση των ψηφοφόρων υπέρ των λαϊκιστικών κομμάτων(Velasco et al,2022:89).

Η οικονομική ανισότητα είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την άνοδο των λαϊκιστικών κομμάτων γιατί ο λαϊκισμός βρίσκει σημαντική υποστήριξη που αντανακλά στην διαίρεση μεταξύ ηττημένων και νικητών της παγκοσμιοποίησης με αποτέλεσμα οι πολίτες ενός κράτους να νοιώθουν οικονομικά ανασφαλείς. Επιπρόσθετα, τα άτομα τα οποία νοιώθουν ότι είναι οι χαμένοι της παγκοσμιοποίησης αναζητούν ισχυρούς αυταρχικούς ηγέτες για να προστατευτούν από τους μετανάστες νοιώθοντας ότι απειλούνται οι θέσεις εργασίας τους(Inglehart and Norris, 2016:11).

Ακόμη ένας παράγοντας ο οποίος βοήθησε τα λαϊκιστικά κόμματα να αναδυθούν είναι η μετανάστευση που διεξήχθη στην Ευρώπη το 2015. Τα λαϊκιστικά κόμματα χρησιμοποιούν την ρητορική τους κατά των μεταναστών λόγω του ότι οι μετανάστες έχουν διαφορετική θρησκεία, πολιτισμό και έθνος(Velasco et al,2022:80).

Η υποστήριξη υπέρ των λαϊκιστικών κομμάτων συνδέεται άρδην με την μετανάστευση γιατί τα λαϊκιστικά κόμματα βρίσκονται απέναντι από την πολυπολιτισμικότητα και την ίδια την μετανάστευση. Η μεταναστευτική κρίση είναι ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας για την άνοδο λαϊκιστικών κομμάτων επειδή δημιουργείται μια δημόσια αντίδραση που στρέφεται ενάντια στους μετανάστες και στους αιτούντες ασύλου. Έτσι τα κόμματα τα οποία βρίσκονται στην κυβέρνηση δεν καταφέρνουν να περιορίσουν τον αριθμό μεταναστών που εισέρχεται στο κράτος τους και με αυτόν τον τρόπο τα λαϊκιστικά κόμματα χρησιμοποιούν το μεταναστευτικό πρόβλημα για να αντλήσουν ψήφους(Inglehart and Norris,2016:12).

Συνεχίζοντας όσο αφορά την μετανάστευση υπάρχει η άποψη ότι οι μετανάστες προέρχονται από χώρες φτωχές με χαμηλά εισοδήματα και λόγω του ότι προέρχονται από κράτη με διαφορετικούς πολιτισμούς, με διαφορετική θρησκεία και γλώσσα καθώς και με διαφορετικούς τρόπους ζωής

οδηγεί τα λαϊκιστικά κόμματα σε άνοδο. Η άνοδος των λαϊκιστικών κομμάτων αντικατοπτρίζει την αντίδραση έναντι σε ένα ευρύ φάσμα ραγδαίων πολιτισμικών αλλαγών που φαίνεται να διαβρώνουν τις αξίες και τα έθιμα των δυτικών κοινωνιών(Inglehart and Norris, 2016:30).

Υπάρχει και ακόμη ένας εξίσου πολύ σημαντικός παράγοντας που μπορεί να καθοριστεί ως υψίστης σημασίας και αυτός είναι η χαρισματική ηγεσία των λαϊκιστικών κομμάτων. Η χαρισματική ηγεσία είναι ουσιαστικό χαρακτηριστικό του λαϊκισμού. Ο χαρισματικός δεσμός μεταξύ του ηγέτη και των ψηφοφόρων είναι το κεντρικό στοιχείο για τα δεξιά λαϊκιστικά κόμματα. Ο ορισμός της χαρισματικής ηγεσίας αναφέρεται στις κοινωνικές δεξιότητες, στον λόγο, στην ευχέρεια, στην συνεργασία και την κοινωνικότητα η οποία είναι χαρακτηριστικό της χαρισματικής ηγεσίας(House and Howell,1992:86). Κατά τον Max Weber οι χαρισματικοί ηγέτες είναι σε θέση να επιβάλλουν αγάπη, σεβασμό, δέος, αφοσίωση, εθελοντική συμμόρφωση και ουσιαστικές προσωπικές θυσίες για τους οπαδούς τους για την επιδίωξη του οράματος και της αποστολής τους(House and Howell,1992:87).

Σύμφωνα με τον Τάκη Παππά υπάρχει η αντίληψη ότι η έλλειψη χαρισματικής ηγεσίας εξηγεί ότι τα λαϊκιστικά κόμματα αδυνατούν να κερδίσουν έδαφος σε ορισμένες χώρες με την επεξήγηση ότι ένα κόμμα λαϊκιστικό για να είναι πετυχημένο χρειάζεται την χαρισματική ηγεσία. Όσο πιο δυνατό είναι το χάρισμα μιας ηγεσίας τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα τα λαϊκιστικά κόμματα να ευημερήσουν πολιτικά και εκλογικά(Pappas,2016:9). Οι λαϊκιστές ηγέτες της ριζοσπαστικής δεξιάς θεωρούνται χαρισματικοί επειδή είναι προσωπικότητες με επιρροή, καλοί ομιλητές και με γνώση των Μ.Μ.Ε. Σε αυτόν τον τομέα είναι ταλαντούχοι έτσι ώστε να εξασφαλίζουν την προσοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης(Michel et al,2020:275).

Όμως ο λαϊκισμός δεν σημαίνει ότι είναι και συνυφασμένος με την χαρισματική ηγεσία. Δηλαδή δεν είναι όλοι οι λαϊκιστές χαρισματικοί. Ακόμα σύμφωνα με τον Παππά η χαρισματική ηγεσία αναδεικνύεται ως ο πιο σημαντικός παράγοντας για την συνολική επιτυχημένη επίδραση του λαϊκισμού. Στην έρευνα του ο Τάκης Παππάς, ερεύνησε 45 λαϊκιστικά κόμματα από όλη την Ευρώπη εκ των οποίων μερικοί θεωρούνται ως χαρισματικοί όπως για παράδειγμα το Fidesz του Orban, το FPO του Strache και το National Rally της Le Pen. Επίσης τα κόμματα τα οποία είχαν σημαντική καθοδήγηση από χαρισματικούς ηγέτες ήταν και τα πιο πετυχημένα με αποτέλεσμα να δείχνουν εντυπωσιακή εκλογική δύναμη(Pappas, 2016:9).

Υπάρχουν τα παραδείγματα τα οποία τα λαϊκιστικά κόμματα εδραιώνονται λόγω της παρουσίας χαρισματικών ηγετών όπως για παράδειγμα της Lepen, του Orban και του Strache όμως υπάρχουν και λαϊκιστικά κόμματα που στερούνται της χαρισματικής ηγεσίας όπως για παράδειγμα τις περιπτώσεις των λαϊκιστικών κομμάτων στην Σουηδία και Νορβηγία(Michel et al,2020:274).

Θεωρητικό πλαίσιο :

Το φαινόμενο του λαϊκισμού είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό ζήτημα ιδίως τον 21^ο αιώνα γιατί είναι μια έννοια αμφιλεγόμενη. Σε πολλές χώρες όπως η Ουγγαρία, η Ιταλία, το Μεξικό, η Αυστραλία και η Νότια Αφρική δείχνουν ότι ο λαϊκισμός είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο. Ο λαϊκισμός ως όρος αναφέρεται σε ισχυρή ιδεολογία που θεωρεί ότι η κοινωνία τελικά χωρίζεται σε δυο ομοιογενείς και ανταγωνιστικές ομάδες όπως τον αγνό λαό και την διεφθαρμένη ελίτ. Η ελίτ ορίζεται ως μια ομάδα που δρα ενάντια στην θέληση του λαού σε διαφορετικά πεδία όπως στην καθημερινή ζωή, την πολιτική, μέσω της οικονομίας, του πολιτισμού και στα Μ.Μ.Ε. Ο λαός είναι αγνός και αδιάφθορος ενώ η ελίτ είναι ανέντιμη και με αυτόν τον τρόπο η πάλη μεταξύ της ελίτ και του αγνού λαού είναι αναπόφευκτη. Αυτός ο ανταγωνισμός μεταξύ των δύο τους βασίζεται συχνά στους ηττημένους και τους νικητές της παγκοσμιοποίησης, βασίζεται στην υπηκοότητα των ντόπιων και των ξένων. Επιπλέον οι λαϊκιστές πιστεύουν ότι οι αντιπροσωπευτικοί θεσμοί απέτυχαν να πραγματοποιήσουν την γενική βούληση του λαού καθώς εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα της διεφθαρμένης ελίτ(Zgut & Csehi,2020:4).

Ο λαϊκισμός επίσης θεωρείται ως πολιτικό επικοινωνιακό στυλ πολιτικών παραγόντων που αναφέρεται στον λαό. Οι πολιτικοί παράγοντες μπορεί να είναι ηγέτες κομμάτων, κινημάτων και δημοσιογράφοι(Jagers and Walgrave, 2007:322). Σύμφωνα με την Wodak ο γενικός ορισμός του λαϊκισμού πρέπει να διακρίνεται σε διαστάσεις. Μια διάσταση είναι αυτή του εθνικισμού και του αντί-πλουραλισμού όπου τα ακροδεξιά λαϊκιστικά κόμματα ορίζουν φαινομενικά το ομοιογενές έθνος. Τέτοια κόμματα απευθύνονται προς την πατρίδα που πρέπει να προστατεύεται από τους εισβολείς. Άλλη διάσταση είναι αυτή του αντί-ελιτισμού. Τα λαϊκιστικά κόμματα μοιράζονται μια αντί-ελιτιστική και αντί-διανοητική στάση που σχετίζεται με τον ευρωσκεπτικισμό. Για αυτά τα κόμματα η δημοκρατία περιορίζεται στην πλειοψηφική αρχή του λαού(Wodak,2019:4).

Ακόμα μια διάσταση είναι ο αυταρχισμός όπου ένας ηγέτης λατρεύεται από το πλήθος καθώς και ο συντηρητισμός όπου τα ακροδεξιά κόμματα συνήθως εκπροσωπούν συντηρητικές αξίες με στόχο την προστασία της πατρίδας(Wodak, 2019:4). Κάτι πολύ σημαντικό που αναδεικνύει την

διαφορετικότητα του λαϊκισμού με τις υπόλοιπες ιδεολογίες είναι ότι μπορεί να συνδεθεί με όλες τις ιδεολογίες και είναι αποχρωματισμένος(de Vreese et al.,2018:426).

Τα λαϊκιστικά δεξιά κόμματα αναφέρονται στην προστασία της εθνικής ταυτότητας έναντι υπερεθνικών και εξωτερικών εχθρών και σε όλα αυτά τα κόμματα επικρατεί ο ευρωσκεπτικισμός. Επίσης, τα λαϊκιστικά δεξιά κόμματα είναι ενάντια στην αποδοχή μεταναστών και αιτούντων ασύλου ειδικότερα από τις μουσουλμανικές χώρες. Επιπρόσθετα, αναφέρονται πολλές φορές στον κίνδυνο του ισλαμισμού στην Ευρώπη. Ένα πλεονέκτημα που έχουν αυτά τα κόμματα είναι η προβολή που έχουν από τα Μ.Μ.Ε λόγω πειστικών ψηφιακών στρατηγικών εκστρατειών(Liebhart,2020:83).

Τα λαϊκιστικά ριζοσπαστικά κόμματα είναι ευρωσκεπτικιστικά και συνδυάζουν τον εθνικισμό και την ξενοφοβία για να τροφοδοτήσουν την αίσθηση ότι η ενσωμάτωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η μετανάστευση απειλούν την εθνική ταυτότητα(Noury and Roland, 2020:424). Σύμφωνα με τον Mudde τα λαϊκιστικά ριζοσπαστικά κόμματα μοιράζονται μια βασική ιδεολογία που συνδυάζει τρία χαρακτηριστικά. Αυτά τα τρία χαρακτηριστικά είναι ο νατιβισμός, ο αυταρχισμός και ο λαϊκισμός. Τα δεξιά ριζοσπαστικά λαϊκιστικά κόμματα έχουν θρησκευτικό λόγο με έντονες ανησυχίες για την ασφάλεια. Επίσης, τα ριζοσπαστικά δεξιά λαϊκιστικά κόμματα δεν αποδέχονται τους μουσουλμάνους μετανάστες και τους απορρίπτουν λόγω των αντιδημοκρατικών τους πεποιθήσεων και της βίαιης κουλτούρας που έχουν(Mudde,2015:296).

Μεθοδολογία της Έρευνας

Μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση εντοπίζουμε ότι ο λαϊκισμός για να μπορεί να αναδυθεί δεν αρκούν μόνο οι εξωγενείς παράγοντες που μπορεί να προκαλέσουν αφορμή για τα λαϊκιστικά κόμματα να ξεσηκωθούν αλλά χρειάζεται και η χαρισματική ηγεσία η οποία είναι καταλύτης στην εδραίωση και επίδραση αυτών των κομμάτων. Για να εξετάσουμε την επίδραση του λαϊκισμού ευρύτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται να εντοπίσουμε τις περιπτώσεις κατά τις οποίες αναδύθηκαν λαϊκιστικά κόμματα και εάν με την παρουσία της χαρισματικής ηγεσίας κατάφεραν να έχουν επίδραση στην μεταναστευτική πολιτική των κρατών τους. Η παρούσα διπλωματική εργασία διεξήχθη ως ποιοτική έρευνα με την χρησιμοποίηση ακαδημαϊκών άρθρων και βιβλίων που αφορούσαν τον λαϊκισμό. Στην παρούσα διπλωματική εργασία διερευνάται πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού κατά την μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη και γίνεται με σύγκριση δυο περιπτώσεων όπως της Αυστρίας και της Ουγγαρίας. Οι δυο αυτές περιπτώσεις ανήκουν σε

διαφορετικές περιοχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση με δυο εθνολαϊκιστικά κόμματα που αναδεικνύουν πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού στην μεταναστευτική πολιτική που ήθελε να εφαρμόσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να επιλύσει το μεταναστευτικό πρόβλημα. Η μια περίπτωση βρίσκεται στην Δυτική Ευρώπη και η άλλη στην Ανατολική Ευρώπη που καταφέρνουν και στις δυο περιπτώσεις να βρίσκονται είτε σε συνασπισμό κυβέρνησης είτε να βρίσκονται στην κυβέρνηση. Επομένως οι δυο περιπτώσεις μπορούν να εξηγήσουν πως μπορούν να αναδυθούν τα λαϊκιστικά κόμματα και να εδραιωθούν στην πολιτική σκηνή.

Συριακή Σύγκρουση

Προτού φτάσουμε στην μεταναστευτική κρίση και την άνοδο των λαϊκιστικών κομμάτων, προήλθε η συριακή σύγκρουση τον Μάρτιο του 2011. Ο αριθμός των εκτοπισμένων από την Συρία ήταν ο μεγαλύτερος μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Αυτό είχε αντίκτυπο στην Ευρώπη και ευρύτερα στο δυτικό ημισφαίριο. Από τότε πολλά κόμματα για να εκμεταλλευτούν αυτό το ζήτημα χρησιμοποίησαν αντιμεταναστευτική ρητορική. Μέχρι το 2018 οι πρόσφυγες από την Συρία έφτασαν τους 5 εκατομμύρια (Niemann and Zaun, 2018:3). Η έναρξη της συριακής σύγκρουσης ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2011 από τις διαδηλώσεις της Αραβικής Άνοιξης. Αρχικά ξεκίνησαν ως ειρηνικές διαδηλώσεις κατά των Σύριων ηγετών και στην συνέχεια κατέληξαν σε βία με επακόλουθο την ένοπλη σύγκρουση. Ο αριθμός των αιτούντων ασύλου ήταν στα 5 εκατομμύρια ανθρώπους σε όλη την Μέση Ανατολή και συγκεκριμένα κατά την περίοδο 2015-2016 πάνω από 1,2 εκατομμύρια πολίτες υπόβαλαν αίτηση ασύλου. Οι χώρες κατά τις οποίες προέρχονταν οι μετανάστες ήταν η Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν (Niemann and Zaun, 2018:3).

Η μαζική εισροή μεταναστών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε προκαλέσει ρήγματα με ορισμένες χώρες να αμύνονται σθεναρά για να μοιράσουν το βάρος του αριθμού αιτούντων ασύλου. Ορισμένες χώρες ήταν αντίθετες να δεχτούν μεγάλο φορτίο αριθμού αιτούντων ασύλου λόγω της διαφορετικής θρησκείας (Kostić, 2018:7). Η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την κάθοδο μεταναστών στην Ευρώπη, χωρίστηκε σε δυο διαφορετικά στρατόπεδα. Σε αυτούς που ήθελαν να φιλοξενήσουν τους μετανάστες και σε αυτούς που δεν αποδέχονταν μεγάλο αριθμό μεταναστών και αν αποδέχονταν μόνο υπό κάποιους όρους. Επομένως, η Ευρωπαϊκή Ένωση για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της μετανάστευσης πήρε μέτρα.

Τα ελλείψιμα μέτρα που ήθελε να εφαρμόσει η Ε.Ε

Η Ευρωπαϊκή Ένωση για να αντιμετωπίσει το μεταναστευτικό πρόβλημα προχώρησε στην λήψη μέτρων για να βοηθήσει τα κράτη που δεν μπορούσαν να δεχτούν άλλους μετανάστες στην επικράτεια τους. Αποφάσισε όπως βοηθήσει την Ελλάδα και την Ιταλία με στόχο την υποστήριξη τους με βάση 5 τομείς. Οι τομείς είναι η θέσπιση λειτουργικών κομβικών σημείων υποδοχής, η εφαρμογή μετεγκατάστασης διασφαλίζοντας πρωτίστρα την αποτελεσματική και ασφαλή επιστροφή των μεταναστών που δεν δικαιούνται προστασία. Άλλοι τομείς είναι η βελτίωση διαχείρισης των συνόρων και η δημιουργία επαρκών και κατάλληλων τόπων υποδοχής. Όσο αφορά την μετεγκατάσταση, ο σκοπός ήταν όπως γίνει ανταπόκριση για τον μεγάλο όγκο αφίξεων εντός της Ε.Ε.(Neyman and Zaun, 2018:5).

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση της Ευρωπαϊκής επιτροπής προς ψήφιση προς το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο για το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για την μετανάστευση πάρθηκαν κάποιες προτάσεις. Στις προτάσεις περιλαμβάνεται προσωρινό σύστημα κατανομής για τα άτομα που χρήζουν προστασίας προκειμένου να εξασφαλιστεί ο δίκαιος μοιρασμός προς όλα τα κράτη μέλη. Το κράτος μέλος υποδοχής θα είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης. Τα κριτήρια για την κατανομή είναι το ΑΕΠ, το μέγεθος πληθυσμού και το ποσοστό ανεργίας(Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2015:5). Η πρόταση αυτή ήταν πολύ αμφισβητούμενη λόγω του ότι έφερε αντιδράσεις από αρκετά κράτη μέλη όπως της Ουγγαρίας αφού θα μεταφέρονταν 160 000 πρόσφυγες από Ιταλία και Ελλάδα(Lavenex, 2018:1204).

Άλλο μέτρο ήταν για τα κράτη τα οποία χρειάζονταν βοήθεια και βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή όπου θα χρηματοδοτούνταν με 60 εκατομμύρια στο σύνολο για την στήριξη των μεταναστών για να μπορούν να προσφέρουν υγειονομική περίθαλψη(Ευρωπαϊκή επιτροπή,2015:8). Ο μηχανισμός μετεγκατάστασης ήταν ένα τολμηρό βήμα για βοήθεια της Ελλάδας και της Ιταλίας όμως αυτό έφερε την αντίδραση διαφόρων κρατών(Neyman and Zaun 2018:5). Άλλα μέτρα ήταν όπως η Frontex να συντονίζει την συνοριακή υποστήριξη των κρατών μελών που υφίστανται πίεση και να συμβάλλουν στο να σώζουν τις ζωές των μεταναστών στην θάλασσα. Ακόμα ένα μέτρο ήταν η στόχευση των εγκληματικών δικτύων λαθραίας διακίνησης ανθρώπων(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015:4). Αυτή η προσπάθεια που γινόταν για να συνεργαστούν τα κράτη μέλη δεν έφερε καρπούς και η Ε.Ε αποφάσισε πως για να επιλυθεί το ζήτημα θα πρέπει όλα τα κράτη να συνεργαστούν. Η μεταναστευτική κρίση έδωσε το έναυσμα για την άνοδο των λαϊκιστικών κομμάτων Δυο

περιπτώσεις οι οποίες είχαν τον δικό τους αντίκτυπο και επίδραση κατά την μεταναστευτική κρίση είναι της Αυστρίας και της Ουγγαρίας.

Η Περίπτωση της Αυστρίας

Μια ενδιαφέρον περίπτωση λαϊκιστικού κόμματος είναι το Κόμμα της Ελευθερίας (FPO) της Αυστρίας.

Η Αυστρία είναι μια ξεχωριστή περίπτωση για διάφορους λόγους. Είχε εθνικοσοσιαλιστική παράδοση δεκαετιών λόγω και της σχέσης της με την Γερμανία κατά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Το FPO είναι ο διάδοχος του VDU το οποίο ήταν ομοσπονδία ανεξάρτητων η οποία ιδρύθηκε το 1949 μετά το τέλος του Β΄ παγκοσμίου πολέμου από εθνικοσοσιαλιστές(Martinelli, 2018:96). Ιστορικά το FPO ιδρύθηκε το 1955. Στις πρώτες εκλογές του το VDU έλαβε 12% όμως η υποστήριξη του μειώθηκε άμεσα και έτσι στην συνέχεια δημιουργήθηκε το Κόμμα της Ελευθερίας(Liebhart,2020:86). Το FPO συνέχισε να ακολουθεί τις ιστορικές του καταβολές ως ακροδεξιό κόμμα. Αυτό εξηγείται ότι οι δυο πρώτοι ηγέτες του συγκεκριμένου κόμματος άνηκαν στα τάγματα εφόδου του Χίτλερ κατά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Το FPO αρχικά ήταν υπέρ της ταύτισης με την Γερμανία και διέδιδαν ότι η Αυστριακή ταυτότητα άνηκε στην Γερμανική εθνική ταυτότητα(Martinelli, 2018:96). Το FPO αρχικά έπαιζε δευτερεύοντα ρόλο στην πολιτική σκηνή εκτός από την περίοδο του 1983-1986 όπου το FPO με ηγέτη τον Norbert Steger πρότεινε πιο φιλελεύθερες απόψεις και έτσι βρέθηκε σε συνασπισμό στην κυβέρνηση ως μικρότερος εταίρος μαζί με το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Αυστρίας(Martinelli,2018:96).

Το έτος του 1986 σηματοδότησε μια μεγάλη αλλαγή σε αυτήν την μικρή περίοδο όπου το FPO κινήθηκε προς τον φιλελευθερισμό με τον Haider να εκλέγεται με μεγάλη πλειοψηφία ως ηγέτης του κόμματος. Με τον Haider στην ηγεσία του κόμματος πλέον το Κόμμα της Ελευθερίας άρχισε να εδραιώνεται ως σημαντικός παράγοντας στην Αυστριακή πολιτική. Το FPO πλέον μεταμορφώθηκε σε ένα εθνικιστικό λαϊκιστικό κόμμα με τον ίδιο τον ηγέτη να προβάλλει κριτική στο κατεστημένο(Martinelli,2018:96).

Επιπρόσθετα με τον Haider, το FPO πρόβαλε συνθήματα κατά των μεταναστών. Ήταν το πρώτο κόμμα που ασχολήθηκε με την μετανάστευση και έτσι κατάφερε να γίνει σημαντικός παράγοντας στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας(Martinelli, 2018:97). Στις εκλογές του 1999 έλαβε ποσοστό 27% και κατάφερε να συμμετέχει σε σχηματισμό κυβέρνησης με το Χριστιανοδημοκρατικό

συντηρητικό Κόμμα της Αυστρίας OVP. Η συγκυβέρνηση του FPO με το OVP ταρακούνησε την Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω του ότι συμμετείχε ακροδεξιό κόμμα σε κυβέρνηση Ευρωπαϊκού κράτους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να επιβάλλει κυρώσεις στην Αυστρία για να αποφευχθούν τα οποιαδήποτε προβλήματα που θα επέφερε στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτή η συγκυβέρνηση(Martinelli, 2018:98). Παρόλο που το FPO συμμετείχε στην κυβέρνηση ο ίδιος ο Haider δεν είχε άμεση συμμετοχή γιατί θεωρείτο από την Ευρώπη ως αμφιλεγόμενο πρόσωπο λόγω του ότι είχε σύνδεση με τον εθνικοσοσιαλισμό. Η Αυστρία για αυτόν τον λόγο δέχτηκε μπουϊκοτάζ από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το FPO με την είσοδο του στην κυβέρνηση είχε έντονες εσωτερικές συγκρούσεις και κομματική αστάθεια επειδή δεν μπορούσε να διαχειριστεί την είσοδο του στην κυβέρνηση(Martinelli,2018:98).

Επιπρόσθετα, προτού φτάσουν στα χαμηλά ποσοστά στις επόμενες εκλογές στο FPO, υπήρχαν αναταραχές λόγω της συμμετοχής του κόμματος στην κυβέρνηση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το κόμμα χωρίστηκε σε δυο στρατόπεδα. Σε αυτούς οι οποίοι ήθελαν να έχουν ποιο ακραία πολιτική και σε αυτούς οι οποίοι ήθελαν να μετριάσουν τις απόψεις τους. Ο Jorg Haider αποχώρησε από το FPO δημιουργώντας ένα καινούργιο κόμμα, την συμμαχία για το μέλλον της Αυστρίας(Martinelli,2018:98). Από την άλλη στο FPO οδηγούνται σε εκλογές το 2005 με τον Strache να αναλαμβάνει την ηγεσία του κόμματος. Πλέον το FPO άρχισε να αλλάζει στρατηγική και να μετριάσει τις απόψεις του από πλευράς ιδεολογίας, ρητορικής και πολιτικής εκστρατείας. Το FPO άρχισε να γνωρίζει επιτυχίες για τον λόγο ότι χρησιμοποιούσε το μεταναστευτικό πρόβλημα ως κύριο θέμα του κόμματος καθώς δήλωνε και την αντίθεση του στους μουσουλμάνους(Martinelli,2018:98).

Αυτό το οποίο χρησιμοποιούσε στην προκειμένη περίπτωση το FPO για να επηρεάσει τους πολίτες αλλά και την κυβέρνηση ήταν το μεταναστευτικό ζήτημα. Εστίαζε στην εικόνα ότι ήταν ο προστάτης των Αυστριακών και ότι ήταν ενάντια στους λαθρομετανάστες. Παρουσίαζαν τον εαυτό τους ως εγγυητές της Αυστριακής ταυτότητας και υπερασπιστές της κοινωνικής ευημερίας. Είχαν το επιχείρημα ότι το κράτος πρόνοιας δεν μπορεί να διατηρηθεί αν υπάρχει μετανάστευση και σε κάθε εκστρατεία του το FPO πρόβαλλε ξενοφοβία και αντί-ισλαμικές διαφημίσεις. Επίσης, πολλές φορές ο Strache χρησιμοποιούσε την θρησκεία στον λόγο του προς τους πολίτες. Έτσι με την αλλαγή ρητορικής του, το FPO καταφέρνει να εδραιωθεί ως σημαντικός πρωταγωνιστής στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας.

Πως το FPO κατάφερε να εδραιωθεί στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας

Τα δυο ιστορικά μεγάλα κόμματα όπως το SPO το οποίο είναι το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Αυστρίας καθώς και το OVP το οποίο είναι το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα της Αυστρίας άρχισαν να δέχονται μεγάλη αμφισβήτηση από τους πολίτες λόγω προβλημάτων που παρουσιάζονταν όπως για παράδειγμα οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης. Αυτό έφερε αντιδράσεις και ξεσηκωμό από τους ψηφοφόρους και έτσι η εικόνα των δυο κομμάτων είχε επηρεαστεί με το FPO να το ευνοεί αυτή η συγκυρία(Rathgeb and Gruber-Risak,2021:47).Προτού καταφέρει να εδραιωθεί στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας, το 2015 πραγματοποιήθηκε η μεταναστευτική κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το FPO κατάφερε να εδραιωθεί στην πολιτική σκηνή στην Αυστρία όταν άλλαξε την ρητορική του. Η ρητορική του ήταν αντιμεταναστευτική, εθνικιστική και έκανε στροφή προς την ισλαμοφοβία ως κεντρικό λόγο στο πολιτικό του πλαίσιο. Αυτή η ισλαμοφοβία κατασκευάστηκε μέσα από τις εκστρατείες και την τοποθέτηση αφίσων με τζαμιά για να προκαλέσουν φόβο στους πολίτες καθώς και την αντίθεση τους προς τους μετανάστες(Wodak and Rheindorf,2018:190).

Η δυναμική που έδωσε η μεταναστευτική κρίση στο FPO ήταν χρυσή ευκαιρία για κινητοποίηση στις επόμενες εκλογές. Η εισροή μεταναστών στην Αυστρία ήταν πολύ μεγάλη γιατί ήταν κάτι περισσότερο από 90 000 οι αιτήσεις ασύλου που δέχθηκε το κράτος με αποτέλεσμα αυτός ο αριθμός να είναι ο δεύτερος ποιο ψηλός στην Ευρώπη σε σχέση με τον πληθυσμό της. Το FPO εκμεταλλευόμενο αυτήν την συγκυρία κατάφερε να βρίσκεται ψηλά στις δημοσκοπήσεις γιατί είχε μετατρέψει αυτό το ζήτημα σε υψίστης σημασίας(Rathgeb,and Gruber-Risak,2021:48).

Δυο αξιοσημείωτα πράγματα που χρησιμοποίησε ο Strache ήταν ο δεσμός με την θρησκεία και με την εκκλησία. Αυτόν τον δεσμό τον ανέδειξε σε μια συγκέντρωση για τις εκλογές της Βιέννης το 2015. Σε αυτήν την συγκέντρωση το FPO περιέγραφε το κτύπημα της καμπάνιας του Αγίου Στεφάνου με το χτύπο της καρδιάς της Αυστρίας. Ακόμα ένα παράδειγμα είναι η αφίσα από Ολλανδό δεξιό λαϊκιστή με το όνομα Geert Wilders φανερώνοντας την σημαία της Αυστρίας πληγωμένη από τους λόγχες των Μιναρέδων για να προκαλέσουν φόβο. Σε άλλες αφίσες δείχνουν τον επιθετικό τόνο των εκστρατειών του κόμματος της Ελευθερίας παρουσιάζοντας τους εαυτούς τους στο πλευρό του λαού. Τα συνθήματα που χρησιμοποιούσαν ήταν ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα επιβραβεύει την τεμπελιά παρά την τίμια εργασία έτσι ώστε να παρακινήσουν τους ψηφοφόρους κατά του σοσιαλιστικού κόμματος. Κάποια συνθήματα που χρησιμοποιούσαν είναι ότι οι

μετανάστες απειλούν τα παιδιά τους καθώς και την ίδια την Αυστρία(Wodak and Rheindorf 2018 187).

Λόγω της δυναμικής που αποκτούσε το FPO, στα υπόλοιπα κόμματα επικρατούσε ιδιαίτερη ανησυχία για τις εκλογές της Βιέννης. Το νέο κόμμα NEOS που συγκαταλέγεται ως φιλελεύθερο κόμμα δήλωνε πως είναι η απάντηση στην δυναμική που πρόβαλλε ο Christian Strache ως χαρισματικός ηγέτης του FPO(Pisoiu and Ahmed,2016:165). Από την άλλη για τον σοσιαλδημοκρατικό δήμαρχο Haurl η δυναμική που πρόβαλλε το FPO την θεωρούσε ως σοβαρή απειλή με το FPO να ανεβαίνει εκλογικά αλλά να χάνει την νίκη και την πρωτιά για πολύ μικρό ποσοστό(Pisoiu and Ahmed,2016:176).

Επιπρόσθετα κάτι αξιοσημείωτο που πέτυχε το FPO ήταν ότι με την ρητορική που χρησιμοποιούσε και την πίεση που έβαζε στην κυβέρνηση για την λύση του προβλήματος της μετανάστευσης κατάφερε να παρθούν μέτρα σε αυτό το ζήτημα. Αυτό που κατάφερε το FPO είναι ότι οδήγησε την κυβέρνηση του συνασπισμού όπως σφραγίσουν τα σύνορα του κράτους με τα σύνορα της Σλοβενίας με την κατασκευή φράχτη μήκους 2,3 μιλίων(Koca,2018:189).

Το FPO μετά την αλλαγή στάσης του κόμματος πέτυχε εξαιρετικά αποτελέσματα και έφτασε το 25,8% με αποτέλεσμα να γίνει η δεύτερη μεγαλύτερη πολιτική δύναμη στην Αυστρία το 2016. Το FPO πέτυχε την μεγαλύτερη του εκλογική επιτυχία όταν ο Norbert Hoffer έβαλε υποψηφιότητα για την ομοσπονδιακή προεδρία όπου ο ίδιος κέρδισε τον πρώτο γύρο με ποσοστό στο 31,1% αν και τελικά ηττήθηκε στον Β' γύρο Αυτά τα χρόνια το FPO παρουσιάζοταν ως ο προστάτης του Αυστριακού λαού υπερασπιζόμενο την Αυστριακή ταυτότητα και την κοινωνική ευημερία. Κατά το FPO η κοινωνική ευημερία του λαού δεν μπορεί να υποστηριχθεί αν υπάρχει μεγάλο ποσοστό μεταναστών(Martinelli, 2018 :99).

Επιπλέον, η προεκλογική εκστρατεία του 2016 οργανώθηκε γύρω από κεντρικές έννοιες που συνδέονται με τον εθνικό φορέα, την προστασία της πατρίδας καθώς και την αγάπη για την πατρίδα. Η συνεχής κατασκευή του εθνικού αισθήματος από το FPO και η χρήση συμβόλων δείχνουν μια συνεχή προσπάθεια κινητοποίησης συναισθημάτων και εθνικής περηφάνιας αλλά και έκτακτης ανάγκης από την απειλή των μεταναστών(Wodak and Rheindorf,2018:190). Σύμφωνα με τον Strache, η προσφυγική κρίση είναι μια ευκαιρία για τρομοκράτες και εγκληματίες να εισέλθουν στην χώρα. Επίσης, δήλωνε ότι η Αυστρία είναι χριστιανικός πολιτισμός που θέλουν να τον διατηρήσουν.(Pisoiu, and Ahmed,2016:166).

Συνεχίζοντας, ο Strache ασκούσε κριτική προς την μεταναστευτική πολιτική της Αυστρίας καθώς η διακοπή της μετανάστευσης για αυτούς ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία της πολιτιστικής ταυτότητας και της κοινωνικής ασφάλειας στην Αυστρία. Το κύριο σύνθημα του κόμματος ήταν πρώτα η Αυστρία(Godlewska,2019:26).Αφού η μετανάστευση είχε πάρει μια έξαρση, ο Strache συνέχισε να ασκεί κριτική στο κράτος πως θα πρέπει να αντιμετωπίσει το εν λόγω ζήτημα με αποτέλεσμα στις δημοσκοπήσεις να φαίνεται πρώτο για ένα ολόκληρο χρόνο(Plescia, Kritzinger, and Oberluggauer,2020:187). Έτσι το εκλογικό σώμα έδινε προτεραιότητα στα μεταναστευτικά ζητήματα σε ποσοστό το οποίο έδειχνε ότι είχαν ανησυχίες. Τα ποσοστά που έδειχνε αυτές τις ανησυχίες έφτανε το 82,28% (Plescia, Kritzinger, and Oberluggauer,2020:189).

Η μεγάλη σημασία του μεταναστευτικού προβλήματος φαίνεται και από τις απόψεις των πολιτών μέσα από το ευρωβαρόμετρο. Πριν αρχίσει η μεταναστευτική κρίση στο ευρωβαρόμετρο της άνοιξης του 2014 σύμφωνα με τα πρώτα αποτελέσματα που ανάρτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ερώτηση ποιο θεωρούν από τα θέματα ότι χρήζει επίλυσης στην Αυστρία το ζήτημα της μετανάστευσης συγκέντρωνε ποσοστό του 15%(European Commission, Eurobarometer 81, 2014:16).Στην προσωπική ερώτηση όπου οι πολίτες της Αυστρίας ρωτήθηκαν ποιο είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι ίδιοι απάντησαν μόλις το 8% την μετανάστευση(Eurobarometer 81, 2014:19).Στην ερώτηση για το ποιο σοβαρό ζήτημα έχει να επιλύσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η μετανάστευση συγκεντρώνει ποσοστό του 18%(European Commission, Eurobarometer 81, 2014:22).

Στην συνέχεια και ενώ η μεταναστευτική κρίση εξελισσόταν τα πράγματα άλλαζαν. Στα πρώτα αποτελέσματα που ανάρτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι Αυστριακοί στην ερώτηση ποιο θεωρούν ως πρόβλημα που αντιμετωπίζει το κράτος τους, η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό 31% με αύξηση του 16%(European Commission, Eurobarometer 83,2015:20). Στην ερώτηση για ποιο από τα ζητήματα θεωρούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει να επιλύσει η μετανάστευση συγκεντρώνει το 37%(Eurobarometer 83, 2015:25). Το φθινόπωρο του 2015, στο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 84 τα ποσοστά για το πρόβλημα της μετανάστευσης όλο και ποιο πολύ αυξανόταν. Στην κατηγορία των πρώτων αποτελεσμάτων που ανάρτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι Αυστριακοί δήλωναν ότι από τα ποιο σοβαρά προβλήματα που έχει να επιλύσει το κράτος τους η μετανάστευση συγκεντρώνει το 56% με άνοδο 25% από το προηγούμενο ευρωβαρόμετρο(European Commission,

Eurobarometer 84,2015:31). Ακολούθως, στην ερώτηση για το ποιο ζήτημα προσωπικό θεωρούν ότι έχουν να αντιμετωπίσουν, η μετανάστευση συγκεντρώνει το 16%(European Commission, Eurobarometer 84,2015:35). Επίσης αναφορικά με την ερώτηση ποιο ζήτημα θεωρούν σημαντικό ότι πρέπει να επιλύσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, απάντησαν την μετανάστευση σε ποσοστό 66%(European Commission, Eurobarometer 84,2015:40).

Στο επόμενο ευρωβαρόμετρο, της άνοιξης του 2016 όταν η μετανάστευση γινόταν σε πολύ γρήγορους ρυθμούς, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην κατηγορία των πρώτων αποτελεσμάτων για την ερώτηση προς τους Αυστριακούς τι πιστεύουν ότι είναι το ποιο σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να επιλύσει η Ευρώπη, η μετανάστευση συγκεντρώνει ποσοστό του 48%(European Commission, Eurobarometer 85,2016:7). Στην προσωπική ερώτηση κατά την οποία ρωτήθηκαν οι Αυστριακοί ποιο πρόβλημα πιστεύουν ότι αντιμετώπιζαν την δεδομένη στιγμή, η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 15%(European Commission, Eurobarometer 85,2016:13). Όσο αφορά την ερώτηση για το κράτος τους ποιο είναι το ποιο σημαντικό πρόβλημα που έχει να επιλύσει η Αυστρία, δήλωναν την μετανάστευση σε ποσοστό του 41%(European Commission, Eurobarometer 85,2016:11). Με την μετανάστευση να είναι στα κύρια ζητήματα των πολιτών στην Αυστρία το ενδιαφέρον αυξήθηκε σημαντικά και από άλλα ενδιαφερόμενα κόμματα. Φαίνεται ότι η άποψη των πολιτών πριν και μετά την μεταναστευτική κρίση είχε αλλάξει σε πολύ μεγάλο βαθμό και αυτό εξηγεί τον αντίκτυπο του κόμματος του Strache αφού και τα άλλα κόμματα άρχισαν να βλέπουν αλλιώς την μεταναστευτική κρίση.

Το ενδιαφέρον για το μεταναστευτικό ζήτημα είχε αυξηθεί και από τα άλλα μεγάλα κόμματα καθώς στις προεκλογικές εκστρατείες χρησιμοποιούσαν στις εκδηλώσεις τους το μεταναστευτικό πρόβλημα. Αφού το FPO κατέγραψε ψηλά ποσοστά στις δημοσκοπήσεις κατά την διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας ο αρχηγός του κόμματος Christian Strache ζήτησε όπως ενισχυθούν τα σύνορα έτσι ώστε να υπερασπιστούν τα σύνορα της Αυστρίας(Godlowska, 2019:28). Επίσης ο Strache ζήτησε την ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων, την προνομιακή μεταχείριση των χριστιανών μεταναστών και την υπεράσπιση της δυτικής φύσης της Αυστρίας(Godlowska,2019: 28).

Σημείο καμπής στην μετέπειτα πορεία της Αυστριακής κυβέρνησης ήταν τον Μάιο του 2017 όταν ο πρώην υπουργός εξωτερικών Sebastian Kurz έγινε ο νέος αρχηγός του κόμματος του OVP. Είχε σκληρή γραμμή για το μεταναστευτικό πρόβλημα και δήλωνε την αντίθεση του στο Ισλάμ. Οι

θέσεις του χριστιανοδημοκρατικού κόμματος OVP ήταν παρόμοιες με αυτές του FPO σε βαθμό κατά το οποίο γινόταν δύσκολο να εντοπισθούν διαφορές. Ο Sebastian Kurz αξιοποίησε με απόλυτη επιτυχία τα κύρια πολιτικά θέματα του FPO που ήταν η μετανάστευση και αυτό το θέμα το κατέστησε ως δικό του θέμα. Η λαϊκιστική ρητορική του η οποία απεύθυνε ξενοφοβικά συναισθήματα απέδωσε καρπούς. Ο Sebastian Kurz σημείωσε επιτυχία κατά την διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας καθιερώνοντας τον εαυτό του στα μάτια των πολιτών και των Μ.Μ.Ε ως ο αντιπρόσωπος μιας νέας προσέγγισης στην πολιτική με σκληρές στάσεις έναντι της μετανάστευσης. Πριν τις εκλογές ο Kurz κατάφερε να επισκιάσει τις θέσεις του FPO για το μεταναστευτικό αφού έβλεπε ότι αυτές οι θέσεις είχαν απήχηση προς τον λαό. Επίσης ο ίδιος κατάφερε να είναι αξιόπιστος αφού το 2015 όταν άρχισε η μεταναστευτική κρίση ηγήθηκε μιας διακρατικής συμμαχίας, η οποία επέτρεψε το κλείσιμο των Βαλκανίων, περιορίζοντας την εισροή μεταναστών(Plescia, Kritzinger, and Oberluggauer, 2017:194).

Κάτι το οποίο έκανε επίσης ο Sebastian Kurz ήταν η χρησιμοποίηση της μετανάστευσης στα δελτία τύπου με αύξηση του 7,6% με σκοπό να αναδεικνύεται συνεχώς η μετανάστευση. Η προεκλογική εκστρατεία του Kurz περιλάμβανε προτάσεις για τους ισλαμικούς παιδικούς σταθμούς και την περικοπή κοινωνικών μεταβιβάσεων σε αναγνωρισμένους πρόσφυγες. Αυτές τις μεταρρυθμίσεις το FPO τις υποστήριζε(Bodlos and Plescia, 2018:1357).Μετά την διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών που διεξήχθησαν στις 15 Οκτωβρίου 2017 βρήκε το FPO να συνεργάζεται με το δεξιό συντηρητικό OVP. Με τον Kurz το OVP άλλαξε στρατηγική και επικεντρώθηκε αποκλειστικά σε θέματα μετανάστευσης εξισώνοντας όλους τους πρόσφυγες με τους παράνομους μετανάστες. Το FPO κατάφερε όπως μετατοπίσει το OVP σε θέματα μετανάστευσης. Ο Sebastian Kurz δήλωνε επανειλημμένα ότι θα κλείσει την μεσογειακή διαδρομή για τους μετανάστες και υποσχέθηκε πως θα μειωθεί το ανώτατο όριο για αιτούντες ασύλου. Με τον τρόπο αυτό ο Kurz υιοθέτησε το πρόγραμμα του FPO(Wodak,2019:208).

Τόσο ο Strache όσο και ο Kurz παρουσιάζονταν ως οι σωτήρες του λαού και δήλωναν έτοιμοι να λύσουν τα υποτιθέμενα προβλήματα της μετανάστευσης όπως για παράδειγμα το κλείσιμο των συνόρων καθώς και να απελάσουν παράνομους μετανάστες. Η έντονη αντίθεση τους προς την μετανάστευση έφερε αποτελέσματα στις εκλογές του 2017 με το OVP να παίρνει το 31,5% και το FPO να κερδίζει το 26% και αφού είχαν παρόμοιες θέσεις διαπραγματεύτηκαν για συνασπισμό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το OVP το οποίο είναι Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα να υιοθετεί μια

ακροδεξιά, εθνικιστική ατζέντα που συνεπάγεται με την ομαλοποίηση του ακροδεξιού κόμματος του FPO(Wodak,2019:9).

Επίσης ο συνασπισμός των δυο κομμάτων άσκησε έντονη κριτική προς την Ε.Ε. Τα δυο κόμματα ισχυρίζονταν ότι η γραφειοκρατία στις Βρυξέλλες περιορίζει την εθνική κυριαρχία των κρατών μελών. Ακολούθως κάτι άλλο το οποίο κατηγορούν την Ε.Ε είναι ότι τους αναγκάζει να πληρώνουν περισσότερα χρήματα σε αλλοδαπούς παρά σε ντόπια παιδιά(Rathgeb and Gruber-Risak,2021:51). Έτσι αφού οι θέσεις τους σύγκλιναν και αφού πήραν αξιοσέβαστα ποσοστά στις εκλογές, αποφάσισαν όπως τα δυο κόμματα να συνασπιστούν στην κυβέρνηση.

Τον Δεκέμβριο του 2017 όταν έγινε ο καινούργιος συνασπισμός δεν προκάλεσε σχεδόν καθόλου διαμαρτυρίες από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. Φαίνεται ότι η ένταξη της ακροδεξιάς έχει γίνει φυσιολογική. Μετά τις εκλογές του 2017, η Αυστρία είχε γίνει σύμβολο και το πολιτικό ρεύμα έχει γίνει λαϊκίστικο με εθνικιστικές τάσεις. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως επιτυχία της ακροδεξιάς να επηρεάσει τον πολιτικό λόγο και ευρύτερα την πολιτική. Το FPO συνεχίζει να είναι η επιτομή των αντιμεταναστευτικών στάσεων αλλά και των αντί-μουσουλμανικών στάσεων. Η ομαλοποίηση των θέσεων του FPO προήλθε από τον Sebastian Kurz όπου εργάστηκε για να παρουσιάσει τον εαυτό του ως κάτι το διαφορετικό και προτίμησε να παρουσιάσει τον κυβερνητικό συνασπισμό ως φιλοευρωπαϊκό. Δεύτερον, το FPO και οι πολιτικές θέσεις του φαινομενικά πέρασαν από μια διαδικασία ομαλοποίησης η οποία συνέβαλε στην αποδοχή του κόμματος ως φυσικό εταίρο για το OVP(Eberl et al.,2020:1351). Έτσι μετά τον συνασπισμό μεταξύ των δυο κομμάτων άρχισαν να παίρνουν μέτρα για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προβλήματος.

Τα μέτρα που έλαβε ο συνασπισμός για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προβλήματος

Όταν συνασπίστηκαν αυτά τα δύο κόμματα βλέπουμε να πήραν μέτρα για την καταπολέμηση της μετανάστευσης. Τα δύο κόμματα συμφώνησαν σχετικά με τον περιορισμό της πρόσβασης σε αιτούντες ασύλου στην Αυστρία για αγορά εργασίας, για την περικοπή κεφαλαίων, για πρωτοβουλίες ένταξης όπως μαθήματα Γερμανικής γλώσσας και για την επιτάχυνση της απέλασης των μεταναστών οι οποίοι δεν έχουν έγγραφα. Το FPO υποστήριζε τον καγκελάριο Kurz με τα σχέδια του για κατασκευή κέντρων επεξεργασίας μεταναστών στον βορρά και να επιτραπεί η λειτουργία των συνόρων Frontex στις νότιες γειτονικές χώρες της Ε.Ε για να προλάβουν μετανάστες να μην εισέλθουν εντός της χώρας(Martinelli, 2018:103).

Η κυβέρνηση επίσης προχώρησε σε μέτρα για να διασφαλίσει την πολιτική ασφάλεια των Αυστριακών με το κλείσιμο ή την απαγόρευση νηπιαγωγείων, σχολείων και τζαμιών. Το 2017 όταν έγινε ο συνασπισμός, τα δυο κόμματα δεν ξεκίνησαν μόνο περιοριστικές πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου αλλά έδιναν και αντικίνητρα όσο αφορά την κάθοδο μεταναστών. Ο συνασπισμός των δυο κομμάτων προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις όσο αφορά την κοινωνική πρόνοια με την δικαιολογία ότι δεν μπορούν οι Αυστριακοί που συνεισφέρουν στο ταμείο πρόνοιας να λαμβάνουν τα ίδια επιδόματα η ακόμα και ποιο λίγα από τους μετανάστες οι οποίοι μόλις ξεκίνησαν να ζουν στην Αυστρία. Επίσης για αυτές τις μεταρρυθμίσεις έβρισκαν αφορμή πως το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας θα τύχει εκμετάλλευσης καθώς οι γυναίκες των μεταναστών έχουν υψηλό ποσοστό γεννήσεων με απώτερο σκοπό να εξασφαλίσουν επιδόματα (Atzmüller Knecht, and Bodenstein, 2020:536).

Ακόμα μια αφορμή για την μεταρρύθμιση του ταμείου πρόνοιας ήταν ότι το ψηλό ποσοστό μεταναστών προκαλεί πρόβλημα για την βιωσιμότητα του κρατικού προϋπολογισμού. Αυτό το μέτρο κατά τον καγκελάριο Kurz πάρθηκε για τους μετανάστες οι οποίοι δεν θέλουν να δουλέψουν. Επίσης σε αναφορές του ο Kurz δήλωνε ότι χωρίς τις δαπάνες από το ταμείο κοινωνικής πρόνοιας δεν θα έχουν δημόσια ελλείματα που χρηματοδοτούνται από απλούς φορολογούμενους. Έτσι, η κυβέρνηση της Αυστρίας πέρασε τον νόμο σχετικά με την μεταρρύθμιση του καθεστώτος ελάχιστου εισοδήματος (Atzmüller, Knecht, and Bodenstein, 2020:537). Οι κοινωνικές παροχές για τους μετανάστες είχαν σμικρυνθεί μέσω νομικής μεταρρύθμισης. Ο νέος νόμος που ψηφίστηκε αποσκοπούσε ξεκάθαρα στην μείωση της μετανάστευσης. Αυτοί πλέον που δικαιούνταν επιδόματα ήταν αυτοί που δεν θεωρούνταν ως παράνομοι.

Επίσης κάτι άλλο το οποίο κατάφερε το FPO να πείσει το OVP ήταν με την νομοθεσία της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των επιδομάτων των παιδιών για τα παιδιά των αλλοδαπών τα οποία βρίσκονται εκτός της Αυστρίας. Επίσης ο συνασπισμός απαίτησε από τους μετανάστες να αποκτήσουν μόνιμη κατοικία για τουλάχιστον 5 χρόνια στην Αυστρία για να μπορούν να έχουν δικαιώματα κοινωνικής πρόνοιας. Επίσης, η κυβέρνηση υλοποίησε το αίτημα του FPO για ελάχιστη σύνταξη (Rathgeb, and Risak, 2021:51). Η κοινωνική βοήθεια που δινόταν στους αιτούντες ασύλου μειώθηκε στα μόλις 365 ευρώ τον μήνα κάτι που φανερώνει ότι προσπαθούσαν με κάθε τρόπο στο να κάνουν την Αυστρία μη ελκυστική χώρα (Atzmüller, Knecht, and

Bodenstein, 2020:538). Σύμφωνα με την κυβέρνηση οι πρόσφυγες μετανάστευαν στην Αυστρία για πολιτικούς λόγους αλλά και να διεκδικήσουν κοινωνικά οφέλη όμως τα μέτρα που πάρθηκαν γίνονταν με γνώμονα να μειώσουν τις αφίξεις των μεταναστών.

Σύμφωνα με τα κόμματα του συνασπισμού οι μετανάστες έκαναν περισσότερα παιδιά για να μπορούν να παίρνουν επιδόματα παρά για να πάνε να δουλεύουν και έτσι περιόρισαν τα επιδόματα για κάθε νοικοκυριό μεταναστών. Όταν όλα αυτά το συνταγματικό δικαστήριο τα απέρριψε, ο συνασπισμός πήρε άλλα μέτρα όπως όσο αφορά την εκπαίδευση και την γνώση της γλώσσας. Η γνώση γλωσσών για την κυβέρνηση θεωρείται ως μόνους δεξιότητες. Οι μετανάστες θα έπρεπε να γνωρίζουν την Γερμανική γλώσσα σε επίπεδο B1 και την αγγλική σε επίπεδο C1 (Atzmüller, Knecht and Bodenstein 2020:539). Αυτά τα δυο κριτήρια της γλώσσας και της εκπαίδευσης πολλοί μετανάστες δεν τα πληρούσαν.

Ένα άλλο ζήτημα ήταν το θέμα της ασφάλισης υγείας. Ο συνασπισμός αποφάσισε πως στις κάρτες υγείας των μεταναστών τοποθετηθούν φωτογραφίες με απώτερο σκοπό να μην μπορούν οι μετανάστες να δίνουν τις κάρτες υγείας σε συγγενικά πρόσωπα (Rathgeb and Gruber-Risak, 2021:52). Ακόμα κάτι το οποίο δήλωνε η κυβέρνηση για τον λόγο που αντιμετώπιζε τους μετανάστες με αυτόν τον τρόπο ήταν ότι προκαλούσαν και υψηλή ανεργία στην Αυστρία. Λόγω του ότι μετανάστες εισέρχονταν στην Αυστρία αυξάνεται και η ζήτηση της εργασίας με το OVP να συμφωνεί με τον ισχυρισμό του FPO ότι τα υψηλά επίπεδα ανεργίας οφείλονται στους μετανάστες (Atzmüller, Knecht and Bodenstein 2020: 540).

Επιπρόσθετα μερικά άλλα μέτρα ήταν η μείωση των ωρομίσθιων σε θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται από το δημόσιο για τους αιτούντες ασύλου, το κλείσιμο πολλών τζαμιών. Άλλες πολιτικές ήταν ο επανασχεδιασμός της κοινωνικής βοήθειας καθώς και η απαγόρευση της μαντίλας για τα κορίτσια στο δημοτικό (Eberl, 2020:1351).

Με αυτόν τον τρόπο βλέπουμε πως είναι μια ξεχωριστή περίπτωση αυτή της Αυστρίας αφού το ακροδεξιό Κόμμα FPO με ηγέτη τον Strache καταφέρνει όχι μόνο να συμμετέχει σε κυβέρνηση της Αυστρίας αλλά και να επηρεάζει την μεταναστευτική πολιτική του κράτους. Ο Strache με την ρητορική του κατάφερε να επηρεάσει τον καγκελάριο όπως ασκήσουν μέτρα για για την παρεμπόδιση της εισροής των μεταναστών στην Αυστρία και έτσι διαφαίνεται ότι το FPO κατάφερε όπως μετατοπίσει το δεξιό συντηρητικό κόμμα από τις ίδιες του τις θέσεις.

Περίπτωση Ουγγαρίας

Μια περίπτωση κατά την οποία μπορεί να λεχθεί ότι είναι η καταλληλότερη στο θέμα του λαϊκισμού είναι η περίπτωση της Ουγγαρίας.

Η περίπτωση της Ουγγαρίας με τον Viktor Orban δεν διαφέρει πολύ από αυτήν της Αυστρίας. Η διαφορά στην περίπτωση αυτή είναι ότι η Ουγγαρία βρίσκεται στην Ανατολική Ευρώπη και άνηκε στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες και η άλλη διαφορά είναι ότι σε αυτήν την περίπτωση ο Orban καταφέρνει να είναι στην εξουσία. Το κόμμα το οποίο βρίσκεται στην εξουσία της Ουγγαρίας είναι αυτό του Fidesz με ηγέτη τον Orban. Το Fidesz ιδρύθηκε το 1988 ξεκινώντας ως φιλελεύθερο κόμμα και μετακινήθηκε δεξιότερα μετά από εκλογικές αποτυχίες (Greven, 2016:3). Το Fidesz πλέον θεωρείται εθνικό συντηρητικό λαϊκιστικό κόμμα το οποίο ευνοεί την παρέμβαση του κράτους στην οικονομία.

Το Fidesz ιδρύθηκε από φοιτητές νέους πτυχιούχους της νομικής όπου είχαν στόχο να προσφέρουν μια εναλλακτική επιλογή στην κοινωνία έναντι στην νεολαία του κομμουνιστικού κόμματος. Οι πρώτες ελεύθερες εκλογές του 1990 όπου το Fidesz συμμετείχε, παρουσίαζε μια ριζοσπαστική φιλελεύθερη εναλλακτική εικόνα. Το προεκλογικό πρόγραμμα του Fidesz περιλάμβανε αρχές της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, την οικονομία της αγοράς και τον ελάχιστο ρόλο του κράτους στην οικονομία. Τον Απρίλιο του 1990, το Fidesz έγινε ένα από τα 6 κόμματα που κέρδισαν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση και τα επόμενα 4 χρόνια ήταν ένα μικρό κόμμα της αντιπολίτευσης. Μια αντίθεση του Fidesz ως αντιπολίτευση προς την κυβέρνηση ήταν όταν επέκρινε τις προσπάθειες της κυβέρνησης να επιβάλλει στον πληθυσμό μια νέα ιδεολογία βασισμένη στον εθνικισμό (Kiss, 2002:741).

Επιπρόσθετα το Fidesz το 1991 είχε ζητήματα να επιλύσει εντός του κόμματος λόγω αντιθέσεων και εσωτερικών διαμαχών. Ο διχασμός προέκυψε μεταξύ του Orban και ενός από τα ιδρυτικά μέλη του κόμματος Gabor Fodor. Ο Fodor διαφωνούσε με την πρόταση που είχε υποβάλει ο Orban για την οικονομία της ελεύθερης αγοράς και από την άλλη ο Fodor είχε την άποψη για περισσότερη κοινωνική ευαισθησία και αλληλεγγύη προς τον λαό. Ο Fodor υποστήριζε φιλελευθερισμό με αρχές που θα έδιναν μεγαλύτερη σημασία στα ανθρώπινα δικαιώματα και επίσης ήθελε να κρατήσει το Fidesz στο κέντρο του πολιτικού πεδίου (Kiss, 2002:742).

Σημείο καμπής για το Fidesz ήταν το συνέδριο του 1993 όπου ο Orban εξελέγη ως ο πρόεδρος του κόμματος(Kiss, 2002:743). Στην διακυβέρνηση της Ουγγαρίας κατά την περίοδο του 1994-1998 βρισκόταν ο συνασπισμός μεταξύ του σοσιαλιστικού MSZP το οποίο είναι ο διάδοχος του κομμουνιστικού κόμματος μαζί με το φιλελεύθερο SZDSZ. Αυτά τα κόμματα συνασπίστηκαν σχηματίζοντας κυβέρνηση. Το Fidesz με ηγέτη τον Orban προχώρησε στον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας του κόμματος. Στο συνέδριο του κόμματος το 1995 το κόμμα προχώρησε στην μετονομασία του ονόματος του κόμματος σε Fidesz Hungarian Civic Party. Η μετονομασία του κόμματος ήταν ορόσημο στην ιδεολογική του εξέλιξη. Το Fidesz είχε ως στόχο να γίνει η ηγετική δύναμη της χριστιανικής εθνικιστικής δεξιάς με το Fidesz στην συνέχεια να συνασπίζεται σε κυβέρνηση το 1998 με συντηρητικές δυνάμεις(Kiss,2002:744).

Όταν έφυγε από την εξουσία ο Orban, αφού το κόμμα του έχασε τις εκλογές άρχισε να αλλάζει την στάση του προς τους πολίτες. Το 2002 το Fidesz ανακοίνωσε νέα στρατηγική κινητοποίησης και ανοίχθηκε προς την πολιτεία για να επανορθώσει από την εκλογική αποτυχία και έτσι προσπάθησε να ανακατασκευάσει την εικόνα του(Szabó,2011:56). Στην συνέχεια, το Fidesz, πραγματοποίησε το 19^ο συνέδριο του και ομόφωνα ψηφίστηκε ο Orban να ηγηθεί του κόμματος στις εκλογές του 2006. Σε αυτές τις εκλογές το Fidesz συγκέντρωσε το 42,03% το οποίο το κατάταξε στην δεύτερη θέση πίσω από το Σοσιαλιστικό Κόμμα το οποίο πήρε το 43,02% των ψήφων. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα αρνήθηκε να διαπραγματευτεί με τον Orban για συγκυβέρνηση και έτσι για ακόμη μια φορά η Ουγγαρία εκ νέου οδηγήθηκε σε νέο συνασπισμό φιλελεύθερων και σοσιαλιστών(Szabó,2011:58).

Με την πάροδο του χρόνου η σοσιαλιστική κυβέρνηση άρχισε να καταρρέει γιατί ακολούθησαν μέτρα λιτότητας καθώς και σκάνδαλα. Ο σοσιαλιστής πρωθυπουργός Ferenc Gyursany παραδέχτηκε ότι αυτός και το κόμμα του είχαν πει ψέματα στον λαό, όσο αφορά την οικονομία και ότι είχε πράξει νοθεία κατά την προεκλογική εκστρατεία. Η δημοτικότητα της σοσιαλιστικής-φιλελεύθερης κυβέρνησης εξαλείφθηκε περαιτέρω από τα γεγονότα της παγκόσμιας κρίσης με το Fidesz το 2010 να κερδίζει με συντριπτική πλειοψηφία(Boeskor, 2018:556). Επίσης το Fidesz για να αλλάξει στρατηγική πήρε θέσεις από το ακροδεξιό κόμμα το Jobbik. Εκεί που άρχισε να εδραιώνεται σε τοπικό και σε διεθνές επίπεδο το Fidesz ήταν με την μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη όπου χρησιμοποίησε αυτήν την εξέλιξη ως εκλογική ευκαιρία όπου είχε αυξήσει την

ρητορική κατά των μεταναστών και κατά της Ευρώπης η οποία ήθελε να επιβάλει πολιτικές για το άσυλο(Greven, 2016:3).

Όταν ανάλαβε την κυβέρνηση ο Orban, ο εθνικιστικός του λόγος και η ρητορική του εντάθηκε έτσι ώστε να αναδείξει την επίθεση που δεχόταν η Ουγγαρία από την Ε.Ε. Ταυτόχρονα το Fidesz έκανε το έθνος ένα από τα κεντρικά του δόγματα. Επίσης το Fidesz είναι αντίθετο σε όλες τις διαφορετικές θρησκείες και ταυτότητες. Επιπλέον με αυτήν την τακτική συνέχισε την αντιμεταναστευτική του εκστρατεία κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015. Η αντιμεταναστευτική εκστρατεία της Ουγγρικής κυβέρνησης ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2015 αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση στο Παρίσι. Σε συνέντευξη του ο Orban εξέφρασε την επιθυμία του για αυστηρότερη Ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική(Bocskor, 2018:557). Τα κύρια μηνύματα της εκστρατείας του Orban ήταν ότι η μετανάστευση και η τρομοκρατία είναι δύο όμοια πράγματα και αδιαχώριστα. Η εισροή των μεταναστών οδηγεί σε απολύσεις εργασίας και οι μετανάστες αυξάνουν σε μεγάλο ποσοστό την εγκληματικότητα. Οι αιτούντες άσυλο χαρακτηρίστηκαν ως απειλητικοί προς τον Ευρωπαϊκό χριστιανικό πολιτισμό(Bocskor, 2018 :558).

Κατά την διάρκεια της μεταναστευτικής κρίσης ο Orban έδινε έναν μαχητικό τόνο στην αντιπαράθεση του προς την Ε.Ε και δήλωνε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση οργάνωνε επιθέσεις κατά της Ουγγαρίας λόγω των μεταναστευτικών ροών. Ο Orban δήλωνε ότι η Ουγγαρία ως έθνος δεν κατάφερε να της επιβληθεί η Βιέννη το 1848, όπως δεν κατάφερε να της επιβληθεί η Μόσχα το 1956 έτσι δεν θα άφηνε ούτε την Ευρωπαϊκή Ένωση να της επιβληθεί με τους μετανάστες. Έτσι ως λαϊκιστής ηγέτης δήλωνε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διεφθαρμένη ελίτ και ότι ο ίδιος θα υπεράσπιζε τα συμφέροντα του λαού του(Zgut, And Csehi, 2020:6).

Ποια ήταν η αντίδραση του Orban σε τοπικό αλλά και σε διεθνή επίπεδο

Κατά την προσφυγική κρίση στην Ουγγαρία μπορεί να λεχθεί ότι υπήρχαν δυο διαστάσεις. Η μια είναι η εσωτερική πολιτική που εφάρμοσε ο Orban και η άλλη ήταν η εξωτερική πολιτική. Ο Orban με τον λαϊκιστικό του λόγο παρουσίαζε τον εαυτό του ως τον ηγέτη που θα έφερνε λύση στο πρόβλημα του μεταναστευτικού. Παρουσιαζόταν στον λαό ως ο προστάτης του κράτους του και στην Ευρώπη ως ο προστάτης της Ευρώπης(Juhász, Hunyadi. and Zgut,2015:6). Βάση τα στοιχεία της Eurostat οι αιτήσεις ασύλου στην Ουγγαρία την κατατάσσουν στην πρώτη θέση ανά

100 000 αιτήσεις ασύλου(Juhász, Hunyadi and Zgut, 2015:9). Η μετανάστευση ήταν χωρίς αμφιβολία το καθοριστικό ζήτημα της περιόδου 2014-2018 στην Ουγγρική πολιτική.

Ο Orban κατάφερε να βρίσκεται στο επίκεντρο της διεθνούς προσοχής λόγω των ενεργειών του για το μεταναστευτικό. Ο ίδιος προσπάθησε να προωθήσει την εικόνα του ότι ήταν ο υπερασπιστής της Ευρώπης του χριστιανισμού και των αξιών έναντι στην μουσουλμανική εισβολή. Με αυτό το επιχείρημα ο Orban βρήκε σύμμαχους στην προσπάθειά του για το ζήτημα της μετανάστευσης με αποτέλεσμα να το χρησιμοποιήσει για την διαχείριση της μετανάστευσης. Πολλά λαϊκιστικά κόμματα όπως το Αυστριακό FPÖ, η Λέγκα του Βορρά, το Γερμανικό AfD και το κόμμα της Lepen έδιναν συγχαρητήρια για την στάση του κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης(Bíró-Nagy, 2022:406).

Το αξιοσημείωτο ήταν ότι άρχισε να χιτίζει την αντιμεταναστευτική του εκστρατεία ο Orban πριν η μεταναστευτική κρίση αρχίσει να καλπάζει. Έτσι όταν αυτή άρχισε να είναι στο αποκορύφωμα της, κατάφερε να το εκμεταλλευτεί για τον λόγο ότι τα M.M.E διέδιδαν το μεταναστευτικό πρόβλημα. Η Ουγγρική κυβέρνηση παρουσίαζε εικόνες που έπαιζαν τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτιστικό επίπεδο για να δείξει στους πολίτες την αντίθεση του προς τους μετανάστες. Ο Orban δήλωνε στους πολίτες του κράτους του ότι οι μετανάστες δεν θα μπορούν να αναλάβουν δουλειά από τους Ούγγρους και ότι θα πρέπει να τηρούν πιστά τους νόμους. Με αυτό ήθελε να αποδείξει ότι ήθελε να εγγυηθεί την προστασία των πολιτών του(Bíró-Nagy,2022:410).

Η επίδραση του Orban στην κοινωνία για το μεταναστευτικό πρόβλημα φαινόταν μέσα από το ευρωβαρόμετρο και τις απόψεις των πολιτών σχετικά με την μετανάστευση. Πριν να ξεσπάσει η μεταναστευτική κρίση, η μετανάστευση παρουσιαζόταν ως πρόβλημα στην Ουγγαρία σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην κατηγορία των πρώτων αποτελεσμάτων που ανάρτησε την άνοιξη του 2014, στην ερώτηση προς τους Ούγγρους ποια πιστεύουν ότι είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα τους, η μετανάστευση συγκέντρωνε ποσοστό μόλις του 3%(European Commission, Eurobarometer 81:16). Στην συνέχεια στο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 83 στην κατηγορία των πρώτων αποτελεσμάτων και ενώ η μεταναστευτική κρίση εξελισσόταν, η άποψη των πολιτών άλλαξε άρδην. Στην ερώτηση προς τους πολίτες τι θεωρούν ότι είναι σημαντικό πρόβλημα προς επίλυση στο κράτος τους, η μετανάστευση εκτοξεύθηκε στο 13%(European Commission, Eurobarometer 83:20). Επίσης, στην

ερώτηση τι πιστεύουν οι Ούγγροι ότι είναι το μεγαλύτερο ζήτημα στην Ευρώπη που χρειάζεται επίλυση, η μετανάστευση συγκέντρωσε το 43%(European Commission, Eurobarometer 83:25).

Στο ευρωβαρόμετρο του φθινοπώρου του 2015 σύμφωνα με την ανάρτηση των πρώτων αποτελεσμάτων, η μετανάστευση στην κοινωνία προκαλούσε αίσθημα φόβου γιατί τα ποσοστά για το πρόβλημα της μετανάστευσης είχαν αυξηθεί όλο και περισσότερο. Στην ερώτηση ποια θεωρούν ως προβλήματα επίλυσης στο εσωτερικό του κράτους τους οι Ούγγροι δήλωσαν την μετανάστευση με ποσοστό του 34%(European Commission, Eurobarometer 84:31). Όσο αφορά την ερώτηση τι πιστεύουν ότι είναι το πιο σημαντικό θέμα που πρέπει να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 68%(European Commission Eurobarometer 84:40).

Ενώ εξελισσόταν η μετανάστευση σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την ανάρτηση των πρώτων αποτελεσμάτων στο επόμενο ευρωβαρόμετρο η ανησυχία των πολιτών ήταν έκδηλη. Στο ευρωβαρόμετρο της άνοιξης του 2016 στην ερώτηση για το ποιο πρόβλημα πιστεύουν ότι πρέπει να επιλύσει η Ουγγαρία, η απάντηση για την μετανάστευση ήταν σε ποσοστό του 28%(European Commission Eurobarometer 85:11). Στην ερώτηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση για το ποιο θέμα θεωρούν ότι χρειάζεται επίλυση, η μετανάστευση συγκέντρωσε το 67%(European Commission Eurobarometer 85:7). Με αυτά τα δεδομένα ο Orban χρησιμοποίησε τις ανησυχίες των πολιτών για να πάρει μέτρα.

Το πρώτο μέτρο της κυβέρνησης του Fidesz ξεκίνησε με την πρωτοβουλία της εθνικής διαβούλευσης για την μετανάστευση και την τρομοκρατία. Η διαβούλευση περιλάμβανε ένα ερωτηματολόγιο που εστάλη ταχυδρομικά σε όλους τους πολίτες της χώρας άνω των 18 ετών. Στην επιστολή που είχε επισυνάψει, υπενθύμιζε στους πολίτες τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι και πως αυτά τα γεγονότα συνδέονται με την αδυναμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίλυση του μεταναστευτικού προβλήματος. Οι μετανάστες κατά τον Orban ορίζονται ως οικονομικοί μετανάστες που αναζητούν κοινωνικά επιδόματα. Στην επιστολή αυτή, οι μετανάστες θεωρούνται ως απειλή για τον Ουγγρικό λαό και έτσι για την αντιμετώπιση του ζητήματος καλούσε τους πολίτες να μοιραστούν τις απόψεις τους. Στις 12 ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο διαπιστώνεται ότι η κυβέρνηση του Fidesz προσπαθούσε να παρακινήσει τις απόψεις των πολιτών με συγκεκριμένες ερωτήσεις όπως για παράδειγμα τις απόψεις τους σχετικά με τις τρομοκρατικές επιθέσεις στην Γαλλία(Tok,2018:99).

Ο Orban κατάφερε να δημιουργήσει μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης με την εφαρμογή έκτακτων μέτρων για να αποτραπεί η είσοδος προσφύγων στην Ουγγαρία από τα Σερβικά σύνορα. Οι επιθέσεις στο Παρίσι με τις τρομοκρατικές επιθέσεις προκάλεσαν τον θάνατο 130 ατόμων και εκατοντάδων τραυματιών. Ο Orban παρουσίαζε στον λαό ότι όλοι οι μετανάστες είναι τρομοκράτες και η κυβέρνηση ξεκίνησε μια τρίτη αντιμεταναστευτική εκστρατεία κατά της Ευρώπης με την υποχρεωτική ποσόστωση προσφύγων που ήθελε να εφαρμόσει(Tok,2018:101).

Στην συνέχεια ο Orban πραγματοποίησε εκστρατεία που κόστισε 16 εκατομμύρια ευρώ για την χρησιμοποίηση διαφημιστικών πινακίδων. Επίσης, για να τροφοδοτήσει το αντιμεταναστευτικό αίσθημα στο κοινό, το Fidesz διεξήγαγε δύο ακόμη εθνικές διαβουλεύσεις πριν από την έναρξη της επίσημης προεκλογικής περιόδου. Η εκστρατεία είχε τίτλο να σταματήσουν τις Βρυξέλλες (Biro-Nagy, A., 2022:411).

Ένα τολμηρό μέτρο που εφάρμοσε ο Orban ήταν με την απόφαση ανέγερσης φράχτη στα σύνορα κατά μήκος των σερβικών συνόρων. Δεν έμεινε μόνο στην ανέγερση φράχτη για να παρεμποδίσει τους μετανάστες αλλά αποφάσισε η κυβέρνηση της Ουγγαρίας την τροποποίηση τον ποινικού κώδικα όσο αφορά επιβολή τιμωρίας για την παρεμπόδιση του φράχτη. Η τιμωρία αφορούσε φυλάκιση σε όσα άτομα διαπράξουν εγκληματική πράξη με την παράνομη διέλευση τους στον φράχτη. Η ποινή φυλάκισης για την διέλευση στον φράχτη καθορίστηκε στα 3 έτη και σε όσους καταστρέφουν τον φράχτη καθορίστηκε σε ποινή φυλάκισης 5 ετών(Stepper, 2016:72).

Άλλο μέτρο που εφάρμοσε ο Orban ήταν η στρατολόγηση πολλών στρατιωτών και αστυνομικών κατά μήκος της γραμμής του φράχτη για να παρεμποδίσει τον οποιοδήποτε μετανάστη να περάσει εντός της επικράτειας της Ουγγαρίας. Ο Orban επίσης καταγγέλθηκε λόγω των άθλιων συνθηκών που επικρατούσαν στα στρατόπεδα που έμεναν οι μετανάστες. Ο αυτοσκοπός του ο Orban εκείνη την περίοδο ήταν να μειώσει το ενδιαφέρον από τους αιτούντες ασύλου στο να εισέλθουν στην Ουγγαρία(Tok,2018:103).

Ο Orban διεξήγαγε δημοψήφισμα το οποίο δεν έφτασε το επιθυμητό αποτέλεσμα πάνω από το 50% με τον αριθμό να φτάνει στο 44%(Gesler,2017:90). Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος τα κοινοποίησε μέσω διαφημίσεων M.M.E και τα χρησιμοποίησε για να δικαιολογήσει τις μεταγενέστερες ενέργειες της κυβέρνησης για μια αυστηρότερη νομοθεσία κατά των παράτυπων μεταναστών (Bocskor,2018:564).Ο ίδιος δήλωνε ότι ήταν απολύτως επιτυχημένο για να τροποποιήσει το σύνταγμα ώστε να αντικατοπτρίζει την βούληση του λαού. Ο Orban κατάφερε

να σταματήσει την κριτική που του ασκήθηκε προηγουμένως για τον αντιμεταναστευτικό του λόγο από τα κόμματα της αντιπολίτευσης και του κοινοβουλίου. Ο αντίκτυπος του Orbán φαινόταν από το γεγονός ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα ανακοίνωσε την πρόθεση του να συνεργαστεί με την κυβέρνηση στις προσπάθειες να αποτραπεί το μέτρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους μετανάστες (Tok, 2018:102).

Μετά το δημοψήφισμα, η κυβέρνηση έλαβε ποιο περιοριστικά μέτρα που καθιστούσαν δύσκολη την απόκτηση ασύλου αφού το κοινοβούλιο ενέκρινε νομοθεσία όπως οι αιτούντες ασύλου να επιστραφούν πίσω στα Σερβικά σύνορα. Το κλείσιμο των συνόρων και οι τροποποιήσεις του νόμου για το άσυλο, μείωσαν το ποσοστό αιτούντων ασύλου εντός του κράτους αφού μόλις 249 άτομα κατάφεραν να αποκτήσουν το καθεστώς του πρόσφυγα (Tok, 2018:103).

Με τα μέτρα που πήρε ο Orbán για την μεταναστευτική κρίση χαρακτηρίστηκε ως ο φύλακας της ιστορικής κληρονομιάς της Ευρώπης και της χριστιανικής κουλτούρας. Επίσης, ο ίδιος δήλωνε ότι το κάθε έθνος ορίζεται από τα σύνορα του και τα σύνορα πρέπει να είναι σεβαστά και αυτά πρέπει να τα υπερασπίζεται το εκάστοτε κράτος (Scott, 2018:12). Ο Orbán δεν πήρε μέτρα μόνο στην εσωτερική πολιτική αλλά είχε και ιδιαίτερο αντίκτυπο και στην Ευρώπη με την ομάδα Visegrad.

Η αντιπολίτευση στην ΕΕ με την ομάδα Visegrad

Η προσφυγική κρίση στην Ευρώπη είχε τροφοδοτήσει εθνικιστικές και ξενοφοβικές συμπεριφορές μεταξύ των πολιτών της Ευρώπης και αυτό είχε αντίκτυπο στην δυναμική των εθνικιστικών κινημάτων. Ενθάρρυνε τα δεξιά λαϊκιστικά κόμματα να εξαπολύσουν ένα κύμα ξενοφοβικής κινητοποίησης κατά των μεταναστών. Αυτά τα κόμματα κατάφεραν να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη και αυτό είχε αποτέλεσμα στην εκλογική συμπεριφορά (Gruszczak, 2021:174). Ο Orbán δεν ήταν η μόνη φωνή κατά την οποία ήταν αντίθετη προς τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Orbán μετά την εκλογή του το 2010 είχε στόχο την δημιουργία μιας συνεργασίας εντός της κεντρικής Ευρώπης που θα ήταν αντιπολίτευση με στόχο τον αντίκτυπο στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Ούγγρος πρωθυπουργός τασσόταν υπέρ της αύξησης του ρόλου των κρατών μελών στην λήψη αποφάσεων της Ε.Ε. Μετά τις αποφάσεις που πήρε εντός του κράτους του με τις διαφημιστικές πινακίδες, με τις εκστρατείες κατά των μεταναστών και το δημοψήφισμα καθώς και την ανέγερση

φράχτη βρήκε σημείο συνεργασίας με άλλα κράτη. Η συνεργασία εντός της κεντρικής Ευρώπης έχει καταστεί καίριας σημασίας για την Ουγγαρία. Ο Orban ήταν πεπεισμένος ότι η επιρροή του είχε αυξηθεί και η προσέγγιση που είχε για το ζήτημα της μετανάστευσης όλο και αποκτούσε περισσότερους οπαδούς στην Ευρώπη(Józwiak, 2016:1). Έτσι ο Orban κατάφερε όπως δημιουργήσει την δική του αντιπολίτευση εντός της Ε.Ε με την ομάδα του Visegrad όπου με τις υπόλοιπες χώρες βρήκαν συνεργασία.

Οι χώρες αποτελούνταν από την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Τσεχία και την Σλοβακία. Είχαν μεγάλη επίδραση γιατί απέρριπταν κατηγορηματικά το υποχρεωτικό σύστημα μετεγκατάστασης προσφύγων στην Ε.Ε. Αυτή η κρίση δυνάμωσε αυτήν την πολιτική ομάδα η οποία προηγουμένως είχε μια χαλαρή συνεργασία μεταξύ των κρατών του Visegrad. Η σκληρή στάση του Orban κατά των αιτούντων ασύλου έχει γίνει πρότυπο στην περιοχή. Οι χώρες του Visegrad αντιτάχθηκαν στο σύστημα από την αρχή. Επίσης, αυτές οι χώρες είχαν καταλήξει σε συνεργασία όσο αφορά την προστασία των συνόρων τους. Οι αρχηγοί των κρατών της ομάδας Visegrad δήλωναν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστευτικών ροών αποτελούνταν από οικονομικούς μετανάστες. Επίσης, σύμφωνα με την ομάδα Visegrad οι πρόσφυγες απεικονίζονται ως βάρβαροι που κατακλύζουν την Ευρώπη και προσπαθούν να υπονομεύσουν την δημόσια τάξη και να καταχραστούν την διεθνούς ανθρωπιστική βοήθεια. Ο Orban ο οποίος θεωρείτο ότι είχε την μεγαλύτερη επίδραση σε αυτήν την ομάδα δήλωνε σε συνεντεύξεις του ότι οι μετανάστες δεν είναι μουσουλμάνοι πρόσφυγες αλλά μουσουλμάνοι οι οποίοι θέλουν να εισβάλουν στα κράτη της Ε.Ε. Επίσης χρησιμοποιούσε τα ιδανικά και τις αξίες της Ευρώπης πως δεν μπορούν και δεν συνάδουν με την μουσουλμανική κουλτούρα(Gruszczak, 2021:179).

Αυτές οι χώρες με την αντίθεση τους στο υποχρεωτικό σύστημα ποσοτώσεων είχαν οδηγήσει την Ευρώπη σε μια δύσκολη κατάσταση σε σύνοδο κορυφής μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας. Επίσης, η ομάδα Visegrad συνέχισε να απαιτεί όπως τα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε να ενισχυθούν. Αυτό καταδεικνύει ότι εναντιώνονταν στα σχέδια της Μέρκελ και των άλλων κρατών τα οποία ήθελαν να βοηθήσουν για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Ακολούθως στην σύνοδο των υπουργών εξωτερικών της 4^{ης} Δεκεμβρίου υπήρξε τελικά μια ανοιχτή αντιπαράθεση μεταξύ των χωρών που ήθελαν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος της μετανάστευσης και των κρατών που ήθελαν όπως καταργηθεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και την δυνατότητα διαμονής οπουδήποτε στην Ε.Ε(Juhász, Hunyadi and Zgut, 2015:38). Ο Orban

συνέχισε την αντιμεταναστευτική του πολιτική και όταν άρχισε να μειώνεται η ροή προς την Ευρώπη αφού στις επόμενες εκλογές του 2018 χρησιμοποίησε τον εθνικιστικό του λόγο για να εδραιωθεί στην εξουσία.

Η εδραίωση του Orban στην ηγεσία της Ουγγαρίας μετά το κύμα της μεταναστευτικής κρίσης

Ο Orban όχι μόνο κατάφερε να εδραιώσει τον αντιμεταναστευτικό του λόγο στον δημόσιο διάλογο αλλά κατάφερε να απευθυνθεί στους πολίτες του κράτους του ότι όλα τα προβλήματα περιστρέφονται γύρω από το μεταναστευτικό πρόβλημα. Στις βουλευτικές εκλογές του 2018 στην Ουγγαρία ο Orban δεν είχε μανιφέστο και δεν έδωσε οικονομικές και κοινωνικές υποσχέσεις. Το πρόβλημα της μετανάστευσης μια εβδομάδα πριν τις εκλογές θεωρείτο ως 5^ο πρόβλημα στην κοινωνία κάτι που κατάφερε να το φέρει ως πρώτο ζήτημα(Bíró-Nagy,2022:418).

Η κυβέρνηση του Orban ήταν επιτυχής στην πολιτικοποίηση τους προβλήματος της μετανάστευσης. Κατάφερε να διατηρήσει την αίσθηση ότι η Ουγγαρία βρίσκεται σε κρίση όσο αφορά την μετανάστευση. Κατά την διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας επιδείνωσε την ξеноφοβία και την απόρριψη της μετανάστευσης στην κοινωνία. Πέτυχε να εδραιώσει την μετανάστευση ως έναν από τους κορυφαίους φόβους μεταξύ των ψηφοφόρων του. Η στάση του Orban οδήγησε το Fidesz να εξασφαλίσει 465 000 ψήφους περισσότερους από τις προηγούμενες εκλογές. Την περίοδο του 2018 αν και μειωνόταν η απειλή της μετανάστευσης ως εγχώρια απειλή, ο Orban κατάφερε να διαιωνίσει μια αίσθηση ευρωπαϊκής κρίσης σε σχέση με αυτό το ζήτημα. Αυτό ήταν η επιτυχία της κυβέρνησης να διατηρήσει την μετανάστευση ως πρώτο πρόβλημα(Bíró-Nagy,2022:421).

Ακόμη μια ξεχωριστή περίπτωση είναι αυτή της Ουγγαρίας. Με τον Orban τον ηγέτη του κόμματος του Fidesz και πρωθυπουργού της χώρας να βάζει το δικό του στίγμα στην μεταναστευτική πολιτική και να θεωρείται μια χαρισματική ηγεσία στο κράτος του. Ο Orban με την στρατηγική του κατά της μετανάστευσης τον οδήγησε σε ακόμη μια επικράτηση στις εκλογές λόγω της ρητορικής του κατά των μεταναστών. Ο Orban θεωρείται στην Ευρώπη ως πρότυπο λαϊκιστή αφού παρουσιάζεται στην χώρα του ως ο προστάτης του κράτους του κατά της ελίτ. Επίσης είναι προσωπικότητα κατά την οποία τα έβαλε με την Ευρωπαϊκή Ένωση στο θέμα μετανάστευσης και ασύλου και σε συνεργασία με άλλα κράτη κατάφερε να είναι η αντιπολίτευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να θεωρηθεί ως χαρισματική ηγεσία.

Σύγκριση των δυο περιπτώσεων:

	Strache	Orban
Πως αναδύθηκαν τα κόμματα των δυο ηγετών.	Κατάρρευση συνασπισμού σοσιαλιστών και φιλελευθέρων.	Κατάρρευση συνασπισμού σοσιαλιστών και φιλελευθέρων.
Ρητορική που χρησιμοποιούσαν κατά την μεταναστευτική κρίση.	Εθνικιστική προβάλλοντας τις χριστιανικές αξίες έναντι των μουσουλμάνων.	Εθνικιστική προβάλλοντας τις χριστιανικές αξίες έναντι των μουσουλμάνων.
Ανέγερση φράχτη	Εξάσκησε πίεση στην κυβέρνηση για μέτρα όπως για παράδειγμα την ανέγερση φράχτη.	Μετά την διεξαγωγή ερωτηματολογίου σφράγισε τα σύνορα της Ουγγαρίας με ανέγερση φράχτη.
Ευρωβαρόμετρο	Η γνώμη των πολιτών πριν την μεταναστευτική κρίση και μετά άλλαξε άρδην και συνεχίστηκε μετά και την πτώση του αριθμού μεταναστών που εισερχόταν στην Ευρώπη λόγω της χρησιμοποίησης του θέματος από τον Strache.	Η γνώμη των πολιτών πριν την μεταναστευτική κρίση και μετά άλλαξε λόγω της παρέμβασης του Orban. Η μετανάστευση παρέμεινε στα σημαντικά ζητήματα στην κοινωνία ακόμα και μετά τα μέτρα τα αυστηρά που έλαβε η κυβέρνηση.
Η αντιμετώπιση από τα υπόλοιπα κόμματα	Με την δυναμική που αποκτούσε το FPO τα υπόλοιπα κόμματα άρχισαν να χρησιμοποιούν αντιμεταναστευτική πολιτική με τον Sebastian Kurz του OVP να χρησιμοποιεί ακριβώς τις ίδιες θέσεις με τον Strache.	Αν και τα υπόλοιπα κόμματα αρχικά διαφωνούσαν με τα μέτρα και τις αποφάσεις που πήρε ο Orban, το Σοσιαλιστικό Κόμμα ήταν πρόθυμο να βοηθήσει την κυβέρνηση για το ζήτημα του μεταναστευτικού προβλήματος.

Περιορισμός πρόσβασης στο άσυλο για τους μετανάστες.	Μετά την συγκυβέρνηση με το OVP πάρθηκαν μέτρα ως αντικίνητρα για την μείωση των αιτούντων ασύλου.	Κλείσιμο συνόρων, διαβουλεύσεις, τροποποίηση του νόμου άθλιες συνθήκες στους καταυλισμούς των προσφύγων.
Εξουσία	Συγκυβέρνηση με το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα OVP του Sebastian Kurz.	Μετά και τα μέτρα που πάρθηκαν για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μετανάστευσης εκλέχθηκε με τεράστια διάφορα από το δεύτερο κόμμα.

Το φαινόμενο του λαϊκισμού στις δυο αυτές περιπτώσεις εξηγείται λόγω των δρώντων των ηγετών. Τα δυο αυτά κόμματα είναι πανομοιότυπα γιατί είναι εθνολαϊκιστικά και έχουν και τα δυο αντιμεταναστευτική πολιτική πριν καν ξεσπάσει η μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη. Οι δυο περιπτώσεις βρίσκονται σε δυο διαφορετικές περιοχές όμως και στις δυο περιπτώσεις καταφέρνουν να εξηγήσουν την επίδραση του λαϊκισμού αφού καταφέρνουν και στις δυο περιπτώσεις να δώσουν την δική τους συμβολή στα μέτρα που πάρθηκαν για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προβλήματος λόγω των ηγετών αυτών των κομμάτων. Με την δική τους συμβολή οι ηγέτες συμμετέχουν και στις δυο περιπτώσεις σε κυβερνήσεις. Στην μια περίπτωση σε συγκυβέρνηση και στην άλλη περίπτωση καταφέρνει να εδραιωθεί εκ νέου με μεγάλη διαφορά στην κυβέρνηση. Επομένως δυο κύριοι δρώντες που μπορούν να εξηγήσουν πως επίδρασε ο λαϊκισμός κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015 είναι οι λαϊκιστές ηγέτες αυτών των κομμάτων που μπορούν να θεωρηθούν και ως χαρισματικοί. Η χαρισματική ηγεσία όπως αναφέρει και ο Τάκης Παππάς είναι καθοριστικής σημασίας για την άνοδο και εδραίωση των λαϊκιστικών κομμάτων και έτσι μπορούν να εξηγήσουν πως μπορεί να επιδράσει ο λαϊκισμός(Pappas,2016:9).

Η περίπτωση της Αυστρίας βρίσκεται στην Δυτική Ευρώπη και η περίπτωση της Ουγγαρίας στην Ανατολική Ευρώπη. Στην περίπτωση της Αυστρίας το FPO ιδρύθηκε το 1955 και έχει καταβολές εθνικοσοσιαλιστικές λόγω του ότι είναι διάδοχος του VDU της ομοσπονδίας ανεξάρτητων οι οποίοι άνηκαν στα τάγματα εφόδου της εθνικοσοσιαλιστικής Γερμανίας κατά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο(Martinelli, 2018:96). Στην περίπτωση της Ουγγαρίας το Fidesz ιδρύθηκε το 1988 μετά την πτώση του κομμουνισμού και της επιρροής της Σοβιετικής Ένωσης(Greven,2016:3). Το

Fidesz είναι κόμμα το οποίο έχει τις καταβολές του από νομικούς πτυχιούχους οι οποίοι ήθελαν να προσφέρουν στην κοινωνία μια εναλλακτική επιλογή έναντι της κομμουνιστικής νεολαίας(Kiss,2002:741). Το κόμμα το Fidesz θεωρείται ως Χριστιανοδημοκρατικό συντηρητικό Κόμμα.

Στις δυο περιπτώσεις τα κόμματα καταφέρνουν να αναδειχθούν στους πολίτες ως η λύση στο πρόβλημα μετά από την κατάρρευση συγκυβέρνησης μεταξύ σοσιαλιστών και φιλελεύθερων λόγω σκανδάλων και μέτρων λιτότητας τα οποία πάρθηκαν μετά την οικονομική κρίση. Όταν ακολούθησε η μεταναστευτική κρίση του 2015 αυτά τα κόμματα ήταν ενάντια στους μετανάστες και η ρητορική τους ήταν εχθρική προς τους μετανάστες και ως προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις ομιλίες τους προς τον λαό χρησιμοποιούσαν την θρησκεία και τον χριστιανικό πολιτισμό ότι πρέπει να προστατευτούν από τους μετανάστες τους οποίους παρουσίαζαν ότι δεν είναι πρόσφυγες αλλά στην πλειονότητα τους είναι οικονομικοί μετανάστες που ψάχνουν επιδόματα. Η ρητορική του Strache ήταν αντιμεταναστευτική εθνικιστική και ρεβιζιονιστική. Για να προκαλέσει το εθνικιστικό συναίσθημα στους πολίτες του τοποθετούσε αφίσες με τζαμιά. Με την συνεχή κατασκευή αισθήματος από το FPÖ και την χρήση συμβόλων, ο Strache έδειχνε μια συνεχή προσπάθεια κινητοποίησης συναισθημάτων εθνικής περηφάνιας αλλά και έκτακτης ανάγκης από την απειλή των μεταναστών(Wodak and Rheindorf,2018:90).

Στην άλλη περίπτωση, ο Orbán έδινε έναν μαχητικό τόνο στην αντιπαράθεση του προς την Ευρωπαϊκή Ένωση για την μετανάστευση. Δήλωνε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση οργάνωνε επιθέσεις κατά της Ουγγαρίας με τις μεταναστευτικές ροές. Ο Orbán παρουσιαζόταν ότι δεν ήταν μόνο ο προστάτης της Ουγγαρίας κατά των μεταναστών αλλά και ότι ήταν ο προστάτης της Ευρώπης. Επίσης ο Orbán προωθούσε την εικόνα της υπεράσπισης της Ευρώπης του χριστιανισμού και των αξιών έναντι στην μουσουλμανική εισβολή(Biro-Nagy,2022:406).

Ακόμα κάτι κοινό των δυο περιπτώσεων το οποίο δείχνει τον αντίκτυπο των λαϊκιστών ηγετών και κομμάτων προς τους πολίτες είναι το ευρωβαρόμετρο. Αυτά τα κόμματα στα κράτη τους ήταν τα πρώτα που ανέφεραν ότι ήταν μεγάλο ζήτημα όταν ξέσπασε η μεταναστευτική κρίση. Επίσης ήταν τα πρώτα κόμματα που ανέφεραν ότι η μεταναστευτική κρίση είναι πρόβλημα πριν καν ξεσπάσει στην Ευρώπη το 2015. Οι απόψεις των πολιτών είναι πολύ σημαντικές για να αναδειχθεί ο αντίκτυπος των λαϊκιστών ηγετών και η επίδραση που μπορεί να δώσουν με τις εκστρατείες τους παρακινώντας και άλλα κόμματα να ακολουθήσουν τις ίδιες πολιτικές. Αυτό μπορεί να διαφανεί

από τις απόψεις των πολιτών μέσα από το ευρωβαρόμετρο πριν, κατά την διάρκεια της μεταναστευτικής κρίσης αλλά και όταν άρχισε να μειώνεται η ροή προσφύγων καθιστώντας το εν λόγω ζήτημα πολύ σημαντικό στην κοινωνία.

Στην περίπτωση της Αυστρίας σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πρώτα αποτελέσματα που ανάρτησε στο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 81 εντοπίζουμε ότι η μετανάστευση συγκέντρωνε ποσοστό του 15% στην ερώτηση ποιο θέμα πιστεύουν ότι είναι το πιο σημαντικό που αντιμετωπίζει το κράτος τους(European Commission, European Eurobarometer 81, 2014:16). Στην ερώτηση την προσωπική προς τους Αυστριακούς τι θεωρούν ότι είναι σημαντικό θέμα που αντιμετωπίζουν, η μετανάστευση συγκέντρωσε το 8%(European Commission, European Eurobarometer 81, 2014:19) Επιπρόσθετα, στο ερώτημα για ποιο ζήτημα θεωρούν ότι χρήζει αντιμετώπισης στην Ευρώπη, η μετανάστευση συγκέντρωσε το 18%.(European Commission, European Eurobarometer 81, 2014:22).

Στην συνέχεια, ενώ η μεταναστευτική κρίση εξελισσόταν τα δεδομένα άλλαξαν. Κατά το ευρωβαρόμετρο της άνοιξης του 2015 με αριθμό 83 στα πρώτα αποτελέσματα που αναρτήθηκαν οι Αυστριακοί στην ερώτηση ποιο πιστεύουν ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα για το κράτος τους, η μετανάστευση συγκέντρωνε ποσοστό του 31% με ποσοστό αύξησης του 16%(European Commission, European Eurobarometer 83, 2015:20). Στην ερώτηση για ποιο από τα ζητήματα θεωρούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να επιλύσει το ποσοστό για την μετανάστευση συγκεντρώνει το 37%.(European Commission, European Eurobarometer 83, 2015:25).

Όσο εξελισσόταν η μεταναστευτική κρίση, τα ποσοστά για επίλυση του ζητήματος από τους Αυστριακούς όλο και αυξανόταν. Στο επόμενο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 84 στα πρώτα αποτελέσματα που αναρτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ερώτηση προς το κράτος τους και ποιο ζήτημα πιστεύουν ότι πρέπει να επιλυθεί η μετανάστευση εκτοξεύθηκε στο 56% με άνοδο του 25%(European Commission, European Eurobarometer 84, 2015:31). Στην ερώτηση αναφορικά για την Ευρώπη και ποιο πρόβλημα θεωρούν ως σημαντικό θέμα που έχει να αντιμετωπίσει, η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 66%.(European Commission, European Eurobarometer 84, 2015:40).

Ακολούθως, στο επόμενο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 85 της άνοιξης του 2016 οι Αυστριακοί για το ζήτημα που πιστεύουν ότι πρέπει να επιλυθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση απάντησαν την μετανάστευση σε ποσοστό του 48%(European Commission, European Eurobarometer 85,

2016:7). Στην ερώτηση αναφορικά για το ποιο ζήτημα στην Αυστρία θεωρούν ότι είναι σημαντικής σημασίας δήλωναν την μετανάστευση στο 41%(European Commission, European Eurobarometer 85, 2016:11). Όσο αφορά την προσωπική ερώτηση για το ποιο πρόβλημα πιστεύουν ότι αντιμετωπίζουν το ποσοστό που απάντησε την μετανάστευση ήταν 15%(European Commission, Eurobarometer 85,2016:13).

Επιπρόσθετα, στο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 86 το φθινόπωρο του 2016 οι Αυστριακοί για την ερώτηση ποιο πρόβλημα πιστεύουν ότι πρέπει να επιλύσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 39%(European Commission, European Eurobarometer 86, 2016:7). Ακολούθως, στην ερώτηση προς τους Αυστριακούς αναφορικά με την ερώτηση ποιο πρόβλημα πιστεύουν ότι αντιμετωπίζει το κράτος τους η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 36%(European Commission, European Eurobarometer 86, 2016:11).

Στην συνέχεια εκεί που φαίνεται ο αντίκτυπος των λαϊκιστών ηγετών είναι εκεί που κράτησαν και πάλι ψηλά τα ποσοστά ανησυχίας των πολιτών για την μετανάστευση ενώ άρχισε να μειώνεται λόγω της συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Τουρκία. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τα πρώτα αποτελέσματα που αναρτήθηκαν για το ευρωβαρόμετρο με αριθμό 87 της άνοιξης του 2017 στην ερώτηση για την Ευρώπη, ποιο θεωρούν ότι είναι το πιο σημαντικό θέμα επίλυσης η μετανάστευση συγκεντρώνει το 34%(European Commission, Eurobarometer 87, 2017:7). Στην ερώτηση ποιο θεωρούν ως πρόβλημα για επίλυση στο κράτος τους η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 32%(European Commission, Eurobarometer 87, 2017:11).

Στο ευρωβαρόμετρο του φθινοπώρου του 2017 και πάλι η μετανάστευση βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα στις ανησυχίες των πολιτών παρόλο που η μετανάστευση μειωνόταν στην Ευρώπη. Για την ερώτηση αναφορικά στην Ευρώπη τι πιστεύουν ότι είναι σημαντικό που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό του 38%(European Commission, Eurobarometer 88, 2017:7). Στην ερώτηση αναφορικά για την Αυστρία τι πιστεύουν για το κράτος τους για το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει, η μετανάστευση συγκεντρώνει ποσοστό του 28%(European Commission, Eurobarometer 88, 2017:7). Με αυτά τα δεδομένα φαίνεται ότι το FPÖ είχε το δικό του αντίκτυπο στην κοινωνία των πολιτών αφού κατάφερε να πείσει τον λαό ότι το ζήτημα της μετανάστευσης είναι μεγάλης σημασίας παρακινώντας και τα υπόλοιπα κόμματα να ασχοληθούν με το εν λόγω ζήτημα. Το ÖVP είχε πάρει κεντρικές θέσεις από το FPÖ για την μετανάστευση και ακολούθως αυτά τα δυο κόμματα σχημάτισαν κυβέρνηση.

Από την άλλη στην περίπτωση της Ουγγαρίας παρατηρείται η επιρροή του κόμματος Fidesz με ηγέτη τον Orbán. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανάρτηση των πρώτων αποτελεσμάτων για το ευρωβαρόμετρο με αριθμό 81 κατά την γνώμη των πολιτών το ζήτημα της μετανάστευσης ήταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα πριν ξεσπάσει η μεταναστευτική κρίση. Στην ερώτηση προς τους Ούγγρους ποια είναι από τα σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει το κράτος, οι Ούγγροι απάντησαν για την μετανάστευση μόλις στο 3%(European Commission, Eurobarometer 81, 2014:16).Επίσης για την προσωπική ερώτηση ποιο πρόβλημα θεωρούν ότι έχουν να αντιμετωπίσουν η μετανάστευση συγκέντρωσε ποσοστό μόλις το 1%(European Commission, Eurobarometer 81, 2014:19). Στην ερώτηση για το ποιο σημαντικό πρόβλημα θεωρούν ότι αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση η μετανάστευση συγκέντρωσε 19%(European Commission, Eurobarometer 81, 2014:22).

Στο ευρωβαρόμετρο της άνοιξης του 2015 με αριθμό 83 τα πράγματα φαίνεται να άλλαξαν όσο αφορά την άποψη των πολιτών για την μετανάστευση. Στην ερώτηση για το τι πιστεύουν ότι είναι τα πιο σημαντικά ζητήματα που έχει να επιλύσει η Ουγγαρία η μετανάστευση πήρε ποσοστό του 13% και αύξηση 10% από το προηγούμενο ευρωβαρόμετρο(European Commission, Eurobarometer 83, 2015:20). Στην συνέχεια, στην ερώτηση για την άποψη τους ποια είναι τα πιο σημαντικά προβλήματα που έχει να επιλύσει η Ευρωπαϊκή Ένωση η μετανάστευση βρίσκεται σε ψηλό ποσοστό, στο 43%(European Commission, Eurobarometer 83, 2015:25).

Ενώ η μεταναστευτική κρίση ήταν σε εξέλιξη σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο ευρωβαρόμετρο του φθινοπώρου του 2015 με αριθμό 84, στην ερώτηση για το τι θεωρούν ποιο σημαντικό πρόβλημα που έχει να επιλύσει η χώρα τους την δεδομένη στιγμή στην Ουγγαρία το ποσοστό αυξήθηκε στο 34%(European Commission, Eurobarometer 84, 2015:31).Όσο αφορά την ερώτηση για το ποιο θέμα θεωρούν ότι έχουν να αντιμετωπίσουν οι ίδιοι το ποσοστό που απάντησε μετανάστευση ήταν στο 9% με αύξηση του 6%(European Commission, Eurobarometer 84, 2015:35). Στην ερώτηση επίσης για την Ευρώπη τι θεωρούν ότι είναι ποιο σημαντικό που έχει να αντιμετωπίσει, η μετανάστευση συγκεντρώνει το 68% με αύξηση του 25%(European Commission, Eurobarometer 84, 2015:40).

Ακολούθως σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 85 στα πρώτα αποτελέσματα που αναρτήθηκαν της άνοιξης του 2016 στην ερώτηση για το τι θεωρούν πρόβλημα που χρειάζεται επίλυσης για την Ευρωπαϊκή Ένωση το ποσοστό για την μετανάστευση

συγκεντρώνει το 67%(European Commission, Eurobarometer 85, 2016:7). Στην ερώτηση αναφορικά με το κράτος τους τι θεωρούν ότι χρειάζεται επίλυση, το ζήτημα της μετανάστευσης συγκεντρώνει ποσοστό του 28%(European Commission, Eurobarometer 85, 2016:11).

Στο επόμενο ευρωβαρόμετρο με αριθμό 86 του φθινοπώρου του 2016 στα πρώτα αποτελέσματα που εκδόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η άποψη των Ούγγρων σχετικά με το τι θεωρούν ποιο σημαντικά ζητήματα που έχει να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι Ούγγροι απάντησαν σε ποσοστό του 65% την μετανάστευση. (European Commission, Eurobarometer 86, 2016:7). Ακολούθως, στην ερώτηση ποιο θεωρούν ως ποιο σημαντικό πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει το κράτος τους απάντησαν σε ποσοστό του 30% την μετανάστευση(European Commission, Eurobarometer 86, 2016:11).

Συνεχίζοντας, στο ευρωβαρόμετρο της άνοιξης του 2017, στην ερώτηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ποιο θεωρούν ότι είναι σημαντικό θέμα που χρειάζεται επίλυσης, η μετανάστευση βρίσκεται στο 60%.(European Commission, Eurobarometer 87, 2017:7). Στην ερώτηση για τα ποιο σημαντικά προβλήματα θεωρούν ότι το κράτος τους αντιμετωπίζει, οι Ούγγροι δήλωσαν την μετανάστευση με ποσοστό του 27%(European Commission, Eurobarometer 88, 2017:11). Επίσης, στο ευρωβαρόμετρο του φθινοπώρου του 2017 στην ερώτηση για το πιστεύουν οι Ούγγροι για τα ζητήματα που έχει να επιλύσει η Ευρωπαϊκή Ένωση η μετανάστευση συγκεντρώνει ποσοστό του 58%(European Commission, Eurobarometer 88, 2017:7). Στην ερώτηση αναφορικά με το ποιο ζήτημα θεωρούν ότι είναι μεγάλης σημασίας στο κράτος τους απάντησαν την μετανάστευση στο 28% οι Ούγγροι. (European Commission, Eurobarometer 88, 2017:11). Με αυτά τα δεδομένα φαίνεται και σε αυτήν την περίπτωση ο αντίκτυπος και επιρροή του Orban που κατάφερε να πείσει την κοινή γνώμη για το πρόβλημα της μετανάστευσης.

Επιπρόσθετα ακόμα κάτι κοινό των δυο περιπτώσεων για να αναχαιτίσουν την ροή μεταναστών στις χώρες τους είναι με την ανέγερση φράχτη. Στην περίπτωση της Αυστρίας ο Strache άσκησε πίεση προς την κυβέρνηση συνασπισμού μεταξύ φιλελευθέρων και σοσιαλιστών για να ανεγερθεί φράχτης έτσι ώστε να παρεμποδίσουν μετανάστες να εισέλθουν εντός του κράτους με φράχτη 2,3 μιλίων με τα σύνορα της Σλοβενίας(Koca, 2018:189). Στην περίπτωση της Ουγγαρίας ένα από τα μέτρα που πάρθηκαν από τον Orban είναι και πάλι η ανέγερση φράχτη για να παρεμποδίσει την ροή μεταναστών εντός της Ουγγαρίας μετά την διαβούλευση με τα ερωτηματολόγια που έστειλε στα νοικοκυριά για να ακούσει τις απόψεις των πολιτών(Stepper,2016:72).

Επιπρόσθετα ακόμα ένα κοινό το οποίο είχαν μεταξύ τους αυτές οι δυο περιπτώσεις είναι η εξουσία. Στην περίπτωση της Αυστρίας καταφέρνει ο Strache να οδηγήσει και τα υπόλοιπα κόμματα να ασχοληθούν με το ζήτημα της μετανάστευσης στις προεκλογικές τους εκστρατείες. Ο Strache με την σειρά του οδήγησε τον Kurz, τον αρχηγό κόμματος της συντηρητικής δεξιάς όπως χρησιμοποιήσει τις αντιμεταναστευτικές απόψεις του FPO για να αντλήσει ψήφους. Ο Kurz κατά την προεκλογική εκστρατεία χρησιμοποίησε παρόμοιες θέσεις και απόψεις του FPO όπου κατηγορήθηκε στην συνέχεια για κλέψιμο προγραμματικών θέσεων(Plescia, Kritzinger, and Oberluggauer 2017:194). Με αυτό ως αποτέλεσμα, με τον συνασπισμό μεταξύ του FPO και του OVP φαίνεται η επίδραση του λαϊκιστικού λόγου του Strache κατά την μεταναστευτική κρίση. Από την άλλη, στην Ουγγαρία ο Orban βρίσκεται ήδη στην κυβέρνηση του κράτους και ο αντιμεταναστευτικός του λόγος τον οδήγησε να εδραιωθεί στην ηγεσία της Ουγγαρίας και στις επόμενες εκλογές του 2018. Ο αντίκτυπος του Orban φαίνεται από το γεγονός ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα ανακοίνωσε την πρόθεση του για να συνεργαστεί με την κυβέρνηση στις προσπάθειες να αποτραπεί το μέτρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους μετανάστες(Tok,2018:102).

Επιπρόσθετα και στις δυο περιπτώσεις πάρθηκαν μέτρα για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης. Στην περίπτωση της Αυστρίας πάρθηκαν μέτρα όσο αφορά την εργασία, για την γνώση γλωσσών και για την επιτάχυνση της απέλασης μεταναστών οι οποίοι δεν έχουν έγγραφα. Επίσης πήραν μέτρα όπως το κλείσιμο σχολείων καθώς και την απαγόρευση νηπιαγωγείων και τζαμιών.

Ακόμα, ο συνασπισμός προχώρησε σε μεταρρύθμιση για το καθεστώς του ελάχιστου εισοδήματος. Ο συνασπισμός αποφάσισε όπως οι μετανάστες να αποκτήσουν μόνιμη κατοικία για τουλάχιστον 5 χρόνια για να μπορούν να έχουν δικαιώματα κοινωνικής πρόνοιας(Rathgeb and Risak,2021:51). Επίσης πάρθηκε η απόφαση για την μείωση κοινωνικής βοήθειας στα μόλις 365 ευρώ τον μήνα(Atzmüller, Knecht, and Bodenstein, 2020:538). Ακόμα ένα ζήτημα ήταν αυτό με την ασφάλιση υγείας όπου οι μετανάστες υποχρεούνταν όπως τοποθετήσουν φωτογραφία στην κάρτα υγείας τους για να μην μπορούν να την μεταβιβάσουν σε άλλο άτομο(Rathgeb and Gruber-Risak, 2021:52).

Από την άλλη στην περίπτωση της Ουγγαρίας πάρθηκαν εξίσου μέτρα για την μείωση της ροής των μεταναστών. Ο Orban αποφάσισε όπως πραγματοποιήσει διαβουλεύσεις με τον λαό. Στην μια διαβούλευση που πραγματοποίησε ζητούσε τις απόψεις του λαού για την μεταναστευτική κρίση

προσπαθώντας να τις παρακινήσει αναφέροντας τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι(Tok, 2018:99). Ακόμα μια διαβούλευση που διεξήγαγε είναι το δημοψήφισμα κατά πόσο οι Ούγγροι συμφωνούν με τα μέτρα της κυβέρνησης. Το δημοψήφισμα είχε συμμετοχή μόλις το 44% όμως, ο Orban δήλωνε ότι ήταν επιτυχημένο δημοψήφισμα γιατί πρώτη φορά στα χρονικά στην Ουγγαρία υπήρχε τόση ομοφωνία στην κάλπη με αυτούς που ψήφισαν. Σύμφωνα με τον Orban το θεώρησε επιτυχία γιατί υπήρχε ομοφωνία για τροποποίηση του συντάγματος με τον ίδιο να δηλώνει ότι η αλλαγή του συντάγματος αντικατοπτρίζει την βούληση του λαού(Tok,2018:102)

Ακολούθως, ο Orban εφάρμοσε και άλλα μέτρα μετά το δημοψήφισμα που καθιστούσαν δύσκολη την απόκτηση καθεστώσ πρόσφυγα. Ο Orban προχώρησε στο κλείσιμο καταυλισμών που έμεναν πρόσφυγες. Επίσης το κοινοβούλιο της Ουγγαρίας ενέκρινε νομοθεσία του πρωθυπουργού όπως οι αιτούντες ασύλου να επιστραφούν πίσω στα Σερβικά σύνορα. Αυτό που πέτυχε ο Orban είναι η αποδοχή μόλις 249 ατόμων να καταφέρουν να αποκτήσουν το καθεστώς του πρόσφυγα(Tok,2018:103).

Ακόμα, ο αντίκτυπος του Orban δεν ήταν μόνο στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό με την συνεργασία των χωρών του Visegrad. Αυτές οι χώρες ψήφισαν κατά στο συμβούλιο υπουργών στην οποία ο Orban θεωρείται ως ο ηγέτης αυτής της ομάδας χωρών. Ο Orban θεωρείται ισχυρή αντιπολίτευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση αφού την θεωρεί ως ανέντιμη ελίτ η οποία είναι ενάντια στα έθνη κράτη της Ευρώπης.

Τελικό συμπέρασμα:

Όπως προαναφέρεται στην υπάρχουσα εργασία το φαινόμενο του λαϊκισμού είναι ένα φαινόμενο το οποίο ταρακούνησε ιδιαίτερα την Ευρώπη αλλά και τον κόσμο ευρύτερα με την άνοδο λαϊκιστικών κομμάτων και ηγετών σε κυβερνήσεις. Ο λαϊκισμός για να μπορεί να επιδράσει χρειάζονται κάποιοι σημαντικοί παράγοντες όπως η οικονομική κρίση και η μετανάστευση. Αυτές είναι αφορμές για τα λαϊκιστικά κόμματα να ξεσηκωθούν και να δηλώσουν την αντίθεση τους ενάντια στις παραδοσιακές δυνάμεις και κόμματα παρουσιάζοντας τους εαυτούς τους ως η δύναμη η οποία αντιπροσωπεύει τον λαό έναντι της ελίτ. Όμως για να αναδυθούν αυτά τα κόμματα και να μπορούν να έχουν επίδραση χρειάζεται ο χαρισματικός ηγέτης. Σύμφωνα με τον Τάκη Παππά η χαρισματική ηγεσία είναι το ουσιαστικό χαρακτηριστικό των λαϊκιστικών κομμάτων και η έλλειψη αυτής της ηγεσίας καθιστά αδύνατο ένα λαϊκιστικό κόμμα να εδραιωθεί. Επομένως, όσο

ποιο δυνατό είναι το χάρισμα της ηγεσίας τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα τα λαϊκιστικά κόμματα να εδραιώνονται και να επιδρούν(Pappas, 2016:9).

Στην υπάρχουσα διπλωματική εργασία διερευνήθηκε πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού κατά την μεταναστευτική κρίση του 2015 στην Ευρώπη. Οι δυο περιπτώσεις που επιλέχθηκαν ανήκουν σε κόμματα πανομοιότυπα όσο αφορά την χρήση του λαϊκισμού γιατί και στις δυο περιπτώσεις είναι εθνολαϊκιστικά κόμματα που προβάλλουν ότι η πατρίδα, το έθνος και η θρησκεία πρέπει να προστατευτούν από τους ισλαμιστές οι οποίοι θέλουν να μεταναστεύσουν στην Ευρώπη. Επιπρόσθετα, οι δυο περιπτώσεις είναι παρόμοιες γιατί είχαν αντιμεταναστευτικό λόγο πριν να αρχίσει η μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη. Επίσης, οι δυο περιπτώσεις κατάφεραν να δώσουν την δική τους συμβολή στο κράτος τους και στις πολιτικές αποφάσεις που πάρθηκαν για την μεταναστευτική πολιτική την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση ήθελε να εφαρμόσει με το μέτρο της μετεγκατάστασης όπου κράτη της Ευρώπης διαφώνησαν.

Οι δυο περιπτώσεις εξηγούν ότι για να μπορούν να έχουν επίδραση αυτά τα κόμματα χρειάζεται η ισχυρή παρουσία ενός χαρισματικού ηγέτη ο οποίος θα μπορεί να κατευθύνει το κόμμα. Στις δυο περιπτώσεις εξηγείται ότι οι χαρισματικές ηγεσίες μπορούν να εξηγήσουν την επίδραση του λαϊκισμού λόγω του ότι καταφέρνουν μέσα από τις πολιτικές τους να συμμετέχουν σε κυβέρνηση ή να είναι κυβέρνηση στο κράτος τους και να δίνουν χαρακτηριστικό ρόλο για τις πολιτικές αποφάσεις για την αντιμετώπιση του ζητήματος της μετανάστευσης.

Στην περίπτωση της Αυστρίας το FPO με αρχηγό τον Strache κατάφερε να παίξει σημαντικό ρόλο στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας λόγω του ότι ασκούσε πίεση στα κυβερνώντα κόμματα όπως πάρουν μέτρα για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της μεταναστευτικής κρίσης. Με την πίεση που εξάσκησε πάρθηκαν μέτρα όπως η ανέγερση του φράχτη για να παρεμποδίσουν την εισροή μεταναστών(Koca,2018:189). Επίσης η ανησυχία των πολιτών ήταν αρκετά έντονη και αυτό φαίνεται μέσα από το ευρωβαρόμετρο. Πριν αρχίσει η μεταναστευτική κρίση η μετανάστευση ήταν σε πολύ χαμηλό ποσοστό στις ανησυχίες των πολιτών και δεν το θεωρούσαν ως πρόβλημα είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε όσο αφορά το κράτος τους. Αυτό φαίνεται και από το ευρωβαρόμετρο πριν αρχίσει η μεταναστευτική ροή προς την Ευρώπη όπου στις ανησυχίες των πολιτών το ποσοστό της μετανάστευσης βρισκόταν στο 15%.

Το ποσοστό στις ανησυχίες των πολιτών είχε εκτοξευθεί και είχε φτάσει στο 56% κατά την διάρκεια της μεταναστευτικής κρίσης. Με την ρητορική του το FPO κράτησε σε πολύ ψηλά

ποσοστά τις ανησυχίες των πολιτών για την μεταναστευτική κρίση αφού και μετά την μείωση της μεταναστευτικής ροής το ποσοστό που θεωρούσε ότι η μετανάστευση είναι πρόβλημα στο κράτος ήταν πάνω από το 30%. Το FPO φαινόταν στα μάτια των πολιτών ως η απάντηση στην λύση στο πρόβλημα. Το FPO με αρχηγό τον Strache ανάγκασε και τα υπόλοιπα κόμματα να ασχοληθούν με την μετανάστευση για την αντιμετώπιση του προβλήματος καθώς και τον Kurz να χρησιμοποιεί τις πολιτικές θέσεις του FPO (Plescia, Kritzing, and Oberluggauer 2017:649). Αυτά οδηγούν το ακροδεξιό κόμμα στην νομιμοποίηση του στην κοινωνία ως κανονικό κόμμα και όχι ως ακραίο. Με τα μέτρα που πάρθηκαν για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μετανάστευσης, με το κλείσιμο σχολείων με το κλείσιμο τζαμιών, με την απαγόρευση της μπούρκας για τα κορίτσια και τα μέτρα για την μείωση της κοινωνικής βοήθειας προς τους μετανάστες έδιναν αντικίνητρα στο να απωθήσουν τους μετανάστες να εισέλθουν εντός του κράτους (Eberl, 2020:1351). Έτσι βλέπουμε τον αντίκτυπο του λαϊκιστικού κόμματος της Ελευθερίας στην μεταναστευτική πολιτική της Αυστρίας με τον Strache να έχει καθοριστικής σημασίας λόγο για την εδραίωση του FPO στην πολιτική σκηνή της Αυστρίας. Κατάφερε μέσα από την ρητορική του ο Strache να καθιερωθεί στα μάτια των πολιτών. Αυτήν την εμπιστοσύνη που του έδωσαν μπορεί να χαρακτηριστεί ότι είναι χαρισματική ηγεσία.

Στην περίπτωση της Ουγγαρίας ο ηγέτης του κόμματος του Fidesz είναι και πρωθυπουργός της Ουγγαρίας από το 2010. Ο Orbán θεωρείται από πολλούς ως το πρότυπο του λαϊκιστή ηγέτη όπου παρουσιάζει τον εαυτό του ως τον προστάτη της Ουγγαρίας και της Ευρώπης των εθνών. Ο Orbán με την ρητορική του μετέτρεψε το ζήτημα της μετανάστευσης σε καίριας σημασίας στο κράτος του για να εδραιωθεί και αυτό αποδεικνύεται στην αντίληψη των πολιτών αφού πριν την μεταναστευτική κρίση το ποσοστό που πίστευε ότι η μετανάστευση είναι πρόβλημα στην χώρα ήταν μόλις στο 3%. Όταν η μεταναστευτική κρίση ήταν σε εξέλιξη κατάφερε με την στρατηγική του να ανεβάσει αυτό το ποσοστό στο 67%. Αυτό αναδεικνύει την επιτυχία του Orbán με την στρατηγική του να χρησιμοποιήσει την μετανάστευση ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που μπορεί να προκαλέσει αντίκτυπο στην κοινωνία σε πολλά θέματα είτε σε οικονομικό κόμματι όπως το εργασιακό για τους Ούγγρους, είτε πρόβλημα τρομοκρατίας.

Όταν ξέσπασε η μεταναστευτική κρίση ο Orbán πήρε αποφάσεις σημαντικές για να μπορεί να εδραιωθεί στην αντίληψη των πολιτών ως ο προστάτης της Ουγγαρίας. Ο Orbán διεξήγαγε διαβουλεύσεις όπως η αποστολή ερωτηματολογίων, το δημοψήφισμα για την τροποποίηση του

συντάγματος, την ανέγερση του φράχτη, το κλείσιμο καταυλισμών των μεταναστών καθώς και την νομοθεσία για την αποστολή μεταναστών πίσω στα σύνορα της Σερβίας. Με την συμβολή του ο Orbán κατάφερε όπως αποδεχτεί στο κράτος του μόλις 249 άτομα να αποκτήσουν το καθεστώς του πρόσφυγα σε διάστημα 3 χρόνων κάτι που φανερώνει τον αντίκτυπο του ως ηγέτης και την επίδραση του στην μεταναστευτική πολιτική.

Ακόμα ο αντίκτυπος του φαινόταν από την πρόθεση του σοσιαλιστικού κόμματος να βοηθήσει την κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης(Tok,2018:102). Έτσι φανερώνεται ο αντίκτυπος και σε αυτήν την περίπτωση του ηγέτη του κόμματος Fidesz. Η συμβολή του Orbán κατά την μεταναστευτική κρίση και τα μέτρα που έλαβε ήταν καταλυτικής σημασίας για την εδραίωση του στο πολιτικό σκηνικό της Ουγγαρίας λόγω του ότι διατηρήθηκε στην εξουσία και μετά την μεταναστευτική κρίση με τεράστια διαφορά από το δεύτερο κόμμα στις εκλογές του 2018. Με την στάση του ο Orbán οδήγησε το Fidesz να εξασφαλίσει 465 000 περισσότερους ψήφους από τις προηγούμενες εκλογές(Bíró-Nagy,2022:421). Ο Orbán συνέχισε την αντιμεταναστευτική του ρητορική και μετά την μείωση της ροής των μεταναστών λόγω της στρατηγικής του να προσελκύσει τους ψηφοφόρους του με το θέμα της μετανάστευσης. Έτσι βλέπουμε ακόμη μια περίπτωση χαρισματικής ηγεσίας.

Οι δυο περιπτώσεις δείχνουν για να έχει αντίκτυπο ένα λαϊκιστικό κόμμα και να μπορεί να συμβάλει με την δική του επίδραση σε πολιτικές όπως για παράδειγμα στην μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρειάζεται η παρουσία του χαρισματικού ηγέτη. Σε άλλες περιπτώσεις όπως για παράδειγμα την Νορβηγία φαίνεται να μην μπορεί να έχει επίδραση λόγω αδυναμίας του ηγέτη του λαϊκιστικού κόμματος(Michel et al,2020:274). Αυτό αναδεικνύει ότι χρειάζεται η χαρισματική ηγεσία του ηγέτη του κόμματος για να μπορεί να δώσει το δικό του στίγμα και να έχει αντίκτυπο στην πολιτική σκηνή εν καιρώ κρίσεων. Αυτό επαληθεύει ότι η χαρισματική ηγεσία είναι η εξήγηση που μπορεί να δοθεί στο ερώτημα πως εξηγείται η επίδραση του λαϊκισμού σε διάφορα ζητήματα όπως της μετανάστευσης.

Βιβλιογραφία:

Ataç, I., Heck, G., Hess, S., Kaşlı, Z., Ratfisch, P., Soykan, C. & Yılmaz, B. (Eds.). (2017). Turkey's changing migration regime and its global and regional dynamics [Special issue]. *Movements*, 3(2).

Atzmüller, R., Knecht, A. and Bodenstein, M., (2020). Punishing the poor and fighting “Immigration into the Social System”—welfare reforms by the conservative and far-right government in Austria 2017–2019. *Zeitschrift für Sozialreform*, 66(4), pp.525-552.

Bauerová, H., (2018). Migration Policy of the V4 in the Context of Migration Crisis. *Politics in Central Europe*, 14(2), pp.99-120.

Bíró-Nagy, A. (2022). Orbán's political jackpot: migration and the Hungarian electorate. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 48(2), pp.405-424.

Bocskor, Á. (2018). Anti-immigration discourses in Hungary during the ‘Crisis’ year: The Orbán government's ‘National Consultation’ campaign of 2015. *Sociology*, 52(3), pp.551-568.

Bodlos, A. & Plescia, C. (2018). The 2017 Austrian snap election: a shift rightward. *West European Politics*, 41(6), pp.1354-1363.

De Vreese, C.H., Esser, F., Aalberg, T., Reinemann, C. & Stanyer, J., (2018). Populism as an expression of political communication content and style: A new perspective. *The international journal of press/politics*, 23(4), pp.423-438.

Eberl, J.-M., Huber, L.M. and Plescia, C. (2020) a tale of firsts: The 2019 Austrian snap election. *West European Politics*, 43(6), pp. 1350–1363.

European Commission, (2014.) *Standard Eurobarometer 81*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2040>

European Commission, (2015a). *Standard Eurobarometer 83*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2099>

European Commission, (2015b). *Standard Eurobarometer 84*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2098>

European Commission, (2016a). *Standard Eurobarometer 85*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2130>

European Commission, (2016b). *Standard Eurobarometer 86*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2137>

European Commission, (2017a). *Standard Eurobarometer 87*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2142>

European Commission. (2017b). *Standard Eurobarometer 88*. Eurobarometer Surveys. Available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2143>

Gesler, T. (2017). The 2016 Referendum in Hungary. *East European Quarterly*, 45(1-2), pp. 85-97.

Godlewska, E. (2019). Anti-immigrant rhetoric as an element of public life in Austria—selected aspects. *Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska sectio M Balcaniensis et Carpathiensis*, 4(23), pp. 23-37.

Greven, T. (2016). The rise of right-wing populism in Europe and the United States. A Comparative Perspective [La emergencia del populismo de derechas en Europa y Estados Unidos. Una perspectiva comparada]. *Friedrich Ebert Foundation*, pp.1-8.

Gruszczak, A. (2021). “Refugees” as a Misnomer: The Parochial Politics and Official Discourse of the Visegrad Four. *Politics and Governance*, 9(4), pp.174-184

House, R.J. & Howell, J.M. (1992). Personality and charismatic leadership. *The leadership quarterly*, 3(2), pp.81-108.

Inglehart, R.F. & Norris, P., (2016). Trump, Brexit, and the rise of populism: Economic have-nots and cultural backlash. HKS Working Paper No. RWP16-026.

Jagers, J. & Walgrave, S., (2007). Populism as political communication style: An empirical study of political parties' discourse in Belgium. *European journal of political research*, 46(3), pp.319-345.

Józwiak, V. (2016). The Visegrad Group from Hungary's perspective. *PISM*, 86 (936), pp. 1-2.

Juhász, A., Hunyadi, B. and Zgut, E. (2015). *Focus on Hungary: Refugees, asylum and migration*. Heinrich-Böll-Stiftung.

Kiss, C., (2002). From liberalism to conservatism: The federation of young democrats in post-communist Hungary. *East European Politics and Societies*, 16(03), pp.739-763.

Koca, B.T., (2019). Bordering practices across Europe: The rise of “walls” and “fences”. *Migration Letters*, 16(2), pp.183-194.

Kostić, A. (2018). How did the new Austrian government coalition change its refugee policy?. *The Review of International Affairs*, 69(1171), pp.5-19.

Kritzinger, S., Plescia, C., Raube, K., Wilhelm, J. and Wouters, J. eds. (2020). *Assessing the 2019 European Parliament Elections (Vol. 1)*. Routledge.

Lavenex, S. (2018). ‘Failing forward’ towards which Europe? Organized hypocrisy in the common European asylum system. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 56(5), pp.1195-1212.

Liebhart, K., (2018). The unsettling shadow of the past: national-populism in Austria. *The Unsettling Shadow of the Past: National-Populism in Austria*, pp.95-110.

Liebhart, K., (2020). The normalization of right-wing populist discourses and politics in Austria. *The state of the European Union: Fault lines in European integration*, pp.79-101.

Martinelli, A., (2018). *When populism meets nationalism: Reflections on Parties in Power*. Ledizioni-LediPublishing.

Michel, E., Garzia, D., Ferreira da Silva, F. and De Angelis, A., (2020). Leader effects and voting for the populist radical right in Western Europe. *Swiss Political Science Review*, 26(3), pp.273-295.

Mudde, C., (2015). Populist radical right parties in Europe today. *Transformations of populism in Europe and the Americas: History and recent trends*, pp.295-307.

Niemann, A. and Zaun, N., (2018). EU refugee policies and politics in times of crisis: Theoretical and empirical perspectives. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 56(1), pp.3-22.

Noury, A. and Roland, G., (2020). Identity politics and populism in Europe. *Annual Review of Political Science*, 23, pp.421-439.

- Pappas, T.S., (2016). Are populist leaders “charismatic”? The evidence from Europe. *Constellations*, 23(3), pp.378-390.
- Pisoiu, D. and Ahmed, R., (2016), April. Capitalizing on fear: The rise of right-wing populist movements in Western Europe. In D. Pisoiu & R. Ahmed (eds.) *OSCE yearbook 2015* (pp. 165-176). Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.
- Plescica, C., Kritzinger, S. and Oberluggauer, P. (2017) *2017 Austrian election: A move to the right*. CISE.
- Plescica, C., Kritzinger, S. and Oberluggauer, P., (2020). Parties’ issue strategies on the drawing board: the 2017 Austrian case. *West European Politics*, 43(3), pp.639-664.
- Rathgeb, P. and Gruber-Risak, M., (2021). Deserving Austrians first: The impact of the radical right on the Austrian welfare state. *Comp. Lab. L. & Pol’y J.*, 42, p.43.
- Rathgeb, P., (2018). Makers against takers: the socio-economic ideology and policy of the Austrian Freedom Party. *West European Politics*, 44(3), pp.635-660.
- Scott, J.W., (2020). Hungarian border politics as an anti-politics of the European Union. *Geopolitics*, 25(3), pp.658-677.
- Stepper, P., (2016). The Visegrad Group and the EU agenda on migration: A coalition of the unwilling?. *Corvinus Journal of International Affairs*, 1(1), pp.62-82.
- Szabó, M., (2011). From a suppressed anti-communist dissident movement to a governing party: the transformations of FIDESZ in Hungary. *Corvinus Journal of Sociology and Social Policy*, 2(2), pp.47-66.
- Tok, G.C., (2018). The politicization of migration and the rise of competitive authoritarianism in Hungary. *Akdeniz IIBF Dergisi*, 18(37), pp.88-117.
- Tournier-Sol, K. and Gayte, M. eds., (2021). *The Faces of Contemporary Populism in Western Europe and the US*. Palgrave Macmillan.
- Velasco, A. and Bucelli, I., (2022). *Populism: Origins and Alternative Policy Responses*. LSE Public Policy Review Series.

Visnovitz, P. and Jenne, E.K., (2021). Populist argumentation in foreign policy: the case of Hungary under Viktor Orbán, 2010–2020. *Comparative European Politics*, 19, pp.683-702.

Wodak, R. and Rheindorf, M., (2018). The Austrian Freedom Party. The new authoritarianism

Wodak, R., (2019). Entering the ‘post-shame era’: The rise of illiberal democracy, populism and neo-authoritarianism in Europe. *Global Discourse*, 9(1), pp.195-213

Wodak, R., KhosraviNik, M. and Mral, B., (2013). *Right-wing populism in Europe: Politics and discourse*. Bloomsbury Academic.

Zgut, E. and Csehi, R. (2020) ‘We won’t let Brussels dictate us’: Eurosceptic populism in Hungary and Poland. *European Politics and Society*, 22(1), 53-68.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2015, May 13). *Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για την μετανάστευση*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0240&from=HU>